

DE PASTORIE VAN
DOMINÉ TURNER
DOOR
SYBRAND HEGER

G. F. CALLENBACH

NIJKERK

DE PASTORIE VAN DOMINÉ TURNER

DOOR
SYBRAND HEGER

GEILLUSTREERD DOOR HENK POEDER

G. F. CALLENBACH

NIJKERK

I.

ANNEKE KOMT LOGEEREN.

Op het perron van het station van Boschwijk stond Jan Turner.

Klein, dun ventje van bijna tien jaar.

Scherp tuurden zijn grijze oogen langs de rails of de trein nog niet naderde.

Dan liep hij ongeduldig heen en weer en tuurde opnieuw.

Hij ging Anneke Keller afhalen, zijn Amsterdamsche nichtje.

Jan was benieuwd of ze elkaar nog zouden kennen. In meer dan een jaar had hij haar niet gezien.

Het zou een gezellige pinkstervacantie worden; want morgen kwam zijn neefje Henk ook. Maar Anneke was een meisje. Zou ze wel gewoon met zijn vrienden mee willen spelen? Meisjes zijn misschien wel een beetje bang voor jongens, dacht hij. Maar dan zou hij wel voor haar zorgen. Zij was ook wel haast tien, maar op een meisje moest je toch altijd wat passen.

Hoorde hij daar den trein?

In de verte zag hij een witte rookpluim.

Ja, gelukkig, daar kwam ie! Leuk om zoo'n trein al grooter en grooter te zien worden.

Toen veel lawaai, een scherp gepiep en daar stond hij stil.

Veel menschen stapten er niet uit in Boschwijk. Hij zou Anneke wel dadelijk zien.

Daar uit den achtersten wagen stapte een meisje.

Was ze dat? Wat zag die er deftig uit! Jan dorst niet goed op haar af te stappen. Als hij zich eens vergiste!

Maar daar lachte ze al tegen hem. „Dag Jan!” riep

ze. Ze bekeek hem even van het hoofd tot de voeten: „Wat ben jij nog klein,” zei ze en lachte weer.

Jan kreeg een kleur als vuur. Ja, ze was grooter dan hij. Dat had hij ook niet gedacht. Maar daar hoefde ze toch niet om te lachen. „Ik ben ziek geweest,” zei Jan kort.

„Ja, je bent dikwijls ziek, hè, maar zie je, ik dacht dat je veel grooter was dan ik. Dik ben je ook niet.” Weer lachte ze.

„Dezen kant op,” zei Jan.

Toen ze uit het station waren stond Anneke even stil en haalde heel diep

adem. „Och, hé, wat ruikt het hier fijn, wat is het hier echt bosschig!”

Ze keek zoo vroolijk en die blonde krulletjes stonden haar zoo mooi.

„Toch een leuk kind wel,” dacht Jan, „en ook niet zoo èrg groot.”

„Kom mee, dezen weg. Je moet ver loopen, hoor,” commandeerde hij.

„Heerlijk,” zei Anneke. „In den trein was het zóó warm!”

Ze liepen samen genoeglijk verder tot Jan de pastorie en.

„Geef mij een hand en doe je oogen dicht, je mag ze open doen als je vlak voor ons huis staat.”

En voort holde het tweetal. Anneke vol verlangen naar het nieuwe onbekende en naar haar petetante, van wie ze zooveel hield.

Anneke stond tegen de vensterbank geleund in Jan's kamer.

Hier zou ze vannacht slapen.

Het zag er zoo heerlijk gezellig uit. Die roode gordijntjes! — wat stond dat vroolijk bij het groen van de verf en die witte meubeltjes. Wat aardig, dat tafeltje met al die cactusplantjes er op, en die groote kom met goudvisschen.

En als je uit het raam keek — dat was nog het mooiste van alles. Daar lag de tuin, vol bloemen, in de avondzon. Dadelijk toen ze aankwam, had ze het huis al zoo leuk gevonden. Met een bruggetje ging je over de sloot, die langs den weg liep. „Over het beekje,” zei Jan. Maar zij zei „sloot”. 't Was een sloot.

Vlak vóór het huis dat grasveldje aan het water met dien rand oranjetulpen er langs. Prachtig gewoon! En toen Jan de buitendeur opendeed — dat kon zoo maar, die was niet eens op slot — zag ze de lange gang.

De deuren in de gang waren licht paars gekleurd, met zwarte biezen. Erg vreemd eigenlijk. Maar het stond fijn, in die lichte, wit marmeren gang met den fel-gekleurden looper.

Aan 't einde was een glazen deur, en daar achter de tuin. O, die heerlijke tuin! Ze was er nog niet in geweest, maar ze zou nu dadelijk gaan. Dat was nog eens wat anders, dan op zoo'n Amsterdamsche gracht te wonen.

Daar hoorde ze Jan roepen:

„Kom je haast — wat doe je hier zoo lang?”

„Kijken natuurlijk! Het is hier zoo eenig! — Mogen we ook in den tuin?”

„Kom maar mee,” zei Jan en samen stormden ze de trap af.

Anneke draafde door de paden en Jan trachtte haar telkens stil te houden om haar zijn lievelingsplanten te toonen.

Maar Anneke draafde en genoot — genoot van de frissche avondlucht en de vrijheid die Amsterdam haar niet geven kon.

„Zullen wij die veulentjes eens opvangen?” zei dominé

Turner tegen zijn vrouw. Van uit de kamer hadden ze het gerèn aangezien, en nu stond hij op om zijn plan uit te voeren.

Maar *dat* hadden de twee in den tuin dadelijk in de gaten.

Nee — ze zouden zich zóó maar laten pakken!

Ze vlogen tot achter in den tuin, tusschen de frambozenstruiken. Daar konden de groote menschen toch niet komen.

Maar *dát* was mis. Met een grooten stap stapte vader er midden in.

Toen *zij* er weer uit. Wèg, achter de boompjes, bij het slootje. Kijk, kijk, daar viel de lange dominé haast over een bloempot. De kinderen schreeuwden en schaterden. De eenden in de sloot vlogen snaterend op.

Maar nu had tante Anneke gevangen, hoor.

Aan haar stevigen greep was geen ontkomen.

En daar had vader Jan bij zijn kraag. Jan rukte om los te komen, maar dat ging niet.

Jan kon het maar half hebben, dat hij gevangen was.

„Nog een paar jaar,” hijgde hij, „dan kan u mij niet eens meer krijgen; Moeder kan het nu al niet meer.”

„Hoor me dat kleine ventje eens aan,” lachte zijn Vader. „Zoolang jij graag krijgertje speelt, kan ik jou nog wel pakken, hoor. Nacht, bengel! En nu naar bed!”

Een half uur later sliepen ze.

Anneke met een lachje op haar blozend gezichtje. Jan met een zóó diepen rimpel boven zijn neus alsof hij de moeilijkste vragen in zijn droom moest oplossen.

II.

EEN DRUKKE MORGEN.

„Straks komt Henk, moeder,” zei Jan vroolijk, toen ze den volgenden morgen aan het ontbijt zaten.

„Ja,” zei mevrouw Turner, „hij komt nog voor het eten. Helpen jullie mij vanmorgen, want ik heb het druk?”

„Natuurlijk,” zeiden Jan en Anneke tegelijk.

„Goed, gaan jullie dan eerst samen boodschappen doen, dan kan Anneke meteen ons dorp eens zien.”

„Leuk,” zei Jan, toen ze buiten waren, „nu kan ik je alles wijzen. — Kijk, dat is onze kerk, daar ga je Zondag in.”

„Wat een kleine kerk!” zei Anneke.

Jan keek een beetje teleurgesteld.

„Maar het is er altijd wát vol,” zei hij. „En daar,” wees hij naar den overkant, „woont Hasselman, de timmerman, waar ik mijn duiventil gemaakt heb.”

„Zelf je duiventil gemaakt?” vroeg Anneke.

„Hasselman heeft mij wel wat geholpen natuurlijk, maar ik heb het hout toch geschaafd en gezaagd. Nou, wat fijn! En ik kan hem heelemaal uit elkaar nemen. Ik zal het je laten zien als we weer thuiskomen.”

Anneke keek eens naar Jan. Ze had zich thuis voorgesteld, dat Jan een ziekelijk, stil jongetje was, een beetje zeurig had ze zelfs gedacht. Hoe was ze daar toch bij gekomen?

Het leek er niet veel op, al was hij ook klein en mager. —

Kleine Mientje Hasselman stond buiten. Ze kende Jan goed. „Mag Mien mee, Jan?” riep ze.

„Kom maar,” zei Jan en nam het kleintje aan de hand.

„Anneke, kijk, zie je daar die boerderij? Daar gaan we

morgen spelen, die is van boer Peters. Mooie duiven dat hij heeft! Zulke krijg ik ook."

Hij moest even springen van plezier.

"Als ik jarig ben." Hij liep er over te denken, hoe heerlijk dat zou zijn!

"Hier, in deze straat, is de papierwinkel, daar moeten we zijn. Het is zoo'n aardige man, en zoo'n leuke winkel. Die platen op mijn kamer heb ik haast allemaal van Bouwman gekregen.

Kijk, hier is het!"

Hé — wat was dat nou? Wat zag het er saai uit voor het raam. Alleen maar inktpotten en schriften. Toch stond er „W. Bouwman” boven de deur.

Met een beetje verwonderd gezicht stapte Jan naar binnen, Anneke en Mientje achter hem aan.

Een klein mannetje met een spinnig gezicht vroeg: „Wat wil je?"

Jan bleef hem maar verbaasd aankijken.

Toen vroeg hij: „Is Bouwman al weg?"

„Ja," zei de man nijdig. „Wat moet je hebben?"

„Ik moet bloc-notes voor Vader hebben."

De winkelier ging naar de kast. Mientje had aldoor met groote oogen naar hem gekeken. Toen vroeg ze opeens: „Waarom doet die man zóó?" en trok haar schouder tjes hoog op en zette een scherp heksensnoetje.

Anneke gaf Mientje een duw en proestte met haar hand voor haar mond. Jan trilde van ingehouden lachen.

Maar de man had gezien dat de kinderen stil lachten, en hij dacht dadelijk dat het om hem was.

„Wat zegt zij?" vroeg hij opeens en wees met een scherp stijven vinger naar Mientje. Anneke schrok. Maar Mientje begreep volstrekt niet, wat ze verkeerd gezegd had, en nu vroeg ze hem: „Waarom doe jij zóó?" en ze trok haar schouder tjes nog wat hooger en haar oogen nog wat scherper, „ben jij koud?"

Een schaterlach van Jan was het antwoord. Anneke proestte angstig en trok Mien met zich den winkel uit.

Woedend liep de man op Jan toe. „Waar is je geld?" Jan telde het op de tafel. Toen pakte de man Jan bij zijn nek.

„Wat! jij leelijke kwajongen! kom jij mij hier uitlachen? maak dat je weg komt!”

Voor Jan het wist stond hij weer op straat.

„Nee, maar zeg, wat een vent!” zei Jan en toen schaterde hij weer en liep naar Anneke.

Toen liepen ze met z'n drieën op een draf naar huis. Ze draafden aan één stuk door tot ze bij moeder in de keuken stonden.

„Och moeder, moet u toch eens hooren. Bouwman is weg.”

„En zoo'n nijdige man!” zei Anneke. Zij hijgde nog van het harde loopen en Mientje huilde een beetje.

Mevrouw Turner begreep er niks van.

„Och kinderen, jullie laat me schrikken,” zei ze.

„Nou moeder, er is zoo'n nijdige man in Bouwman zijn winkel, hij heeft mij de deur uitgegoid.” En nog verontwaardigd vertelden ze samen alles aan moeder.

O, wat lachte het in moeders oogen, maar ze was toch nog bang, dat de kinderen den man hadden uitgelachen.

„Hoe deed die man, Mien?” vroeg ze.

„Nee,” zei Mientje, „dan lachen ze zóó!” Ze hield met twee handjes het witte schort van mevrouw dominé vast en er kwamen weer traantjes.

„Zóó,” zei Anneke, en deed den man na.

Maar toen schrok mevrouw Turner een beetje.

„Anneke,” zei ze ernstig, „die man was toch niet mismaakt?” Jan en Anneke moesten even nadenken.

„Nee,” zei Jan, „dat heb ik niet gezien.”

„Ik ook niet,” zei Anneke.

„Ik — ook — niet,” huilde Mien, die er niets van begreep.

Mevrouw Turner lachte weer. „En nu zal Anneke de rozijntjes voor mij wasschen?”

O wee, de rozijntjes en de boodschappen! Alles vergeten! Ze draafden weer weg. Alle drie. Ze vonden het net als moeder een drukken morgen.

Maar Anneke wou flink helpen, toen ze weer thuiskwamen.

Stof afnemen, zou ze dat wel kunnen? Natuurlijk well!

Jan moest rustig in den tuin gaan zitten, omdat hij er weer zoo bleek uitzag.

„Stel je voor,” dacht Anneke, „rusten als je even boodschappen gedaan hebt. Toch niks jongensachtig.”

Met een grooten stofdoek in de hand stapte ze de zitkamer binnen.

De deuren naar den tuin stonden open en de zon scheen vol naar binnen.

Watrook het hier heerlijk. Vlak bij het raam stond een groote seringenboom, vol paarse bloemen. Daar kwam het door.

Ze trok een grooten tak naar beneden en stak haar heele gezichtje tusschen die prachtige bloemen. Hè, ze snoof zoo diep ze kon. Toen zwipte de tak weer los. Nog eens trok ze hem naar zich toe. Dien daarboven wou ze ook nog ruiken.

Ze trok nog wat harder. Toen zei de tak „krak”.

Nu hoefde ze er niet meer aan te trekken. De groote tak bleef slap naar beneden hangen. Anneke's hartje klopte heel hard van schrik. Wat vervelend! Ze trok er een anderen tak wat vóór, zoo, nu zag je het niet zoo erg en nu liep ze hard den tuin in over de vroolijke kiezels en langs dien breeden rand van bloemen in allerlei kleuren.

„Kom je bij mij?” riep Jan.

„Ik bekijk den tuin,” riep ze terug.

Ze was nog wat onrustig door dien tak van den seringenboom.

Ze liep maar weer verder langs den grooten beuk, waar stoeltjes onder stonden en ging eens even zitten.

Toen zag ze ook den seringenboom weer. Dat vond ze vervelend. En nu opeens merkte ze, dat ze den stofdoek nog in de hand had.

„Jongens, heelemaal vergeten!” Ze zou gauw beginnen. Maar tante was haar voor geweest. Ze kwam juist uit de kamer met Marie, het kleine dienstmeisje.

„Kijk eens, Marie,” zei tante, „nu heb je toch weer zoo'n grooten tak stuk getrokken.”

Marie keek erg verschrikt naar den seringenboom.

„Ik heb er toch niks van gemerkt, mevrouw.”

„Nee,” zei tante, „dat had je laatst ook niet gemerkt, maar je hebt er vanmorgen toch wel weer aan staan ruiken, hè, en ook de takken naar je toe getrokken.”

„Maar heel eventjes,” zei Marie zachtjes.

„Het spijt mij erg,” zei mevrouw. „Zoo'n prachttak, als je er nu weer aankomt, ben ik heusch erg boos op je; je kan immers wel een tak van me krijgen als je er om vraagt.”

Marietje ging stil naar de keuken. Het leek wel of ze haast hilde. Ze hield zooveel van „haar mevrouw” en nu was mevrouw boos.

Anneke was zoogenaamd druk aan het stof afnemen in de kamer, maar ze zag toch wel, dat tante den zwaren tak afsneed.

Toen ging de deur open en een groote breede jongen stapte binnen.

„Dag tante.” Hij sloeg zijn armen om haar hals, alsof het zijn eigen moeder was.

Dat was Henk. Hij had een vriendelijk gezicht met rustige blauwe oogen en een zware stem. Hij was elf jaar, maar Anneke vond dat hij veel ouder leek.

„Hoe is het met Jan,” vroeg hij, „hij ligt toch niet in bed?”

„Nee,” zei tante, „zoo erg is het gelukkig niet, maar hij ziet er zoo slecht uit en hij eet zoo weinig.”

„Vader zegt, dat u er niet ongerust over moet zijn. Hij moet een poosje naar zee.”

„Wat een grootvader!” dacht Anneke. „Het lijkt wel of hij zelf al dokter is.

Niks aan, zoo'n eigenwijze aap er bij.”

Maar toen hij Anneke aankeek met zijn vriendelijke oogen, vond ze hem toch wel aardig. Hij zag er zoo sterk uit. Heel anders dan Jan.

„Ga je mee naar den tuin?” vroeg hij.

En samen gingen ze naar Jan.

Het was voor Henk niet zoo'n nieuwtje om in Boschwijk te zijn. Hij kwam er heel dikwijls.

Henk en Jan waren dikke vrienden, en ook dominé en mevrouw Turner hielden veel van den moederloozen jongen, die zich zoo echt thuis voelde in Boschwijk.

Henk's vader was dokter en bijna nooit thuis. Henk ging zijn eigen weg, alleen of met zijn schoolvrienden.

Maar zijn echte vriend was zijn neefje Jan.

Jan was in een oogenblik overeind, toen hij Henk zag aankomen. Gelukkig, daar wàs-ie!

„Zeg Henk, ga je mee, het asphaltpapier op de duiventil spijkeren?”

Jan had alles al bij de hand en ze begonnen dadelijk ijverig te werken. Jan klom op Henk's schouders om het dak van de duiventil af te nemen. En nu zaten ze met vergenoegde gezichten ieder aan een kant te spijkeren tot aan etenstijd toe.

Anneke gaf de spijkertjes aan en dacht: „Toch vervelend van dien seringentak; ik moet het wel tegen tante zeggen.”

III.

MOEDER VERTELT.

Wat was het 's middags warm!

Heusch haast te warm om te spelen. Henk en Jan wilden weer aan de duiventil beginnen, maar Anneke liep lusteloos rond. Mevrouw Turner was lekker lui in een stoel onder den beuk gaan liggen.

„Och kinderen,” zei ze, „wat is het hier heerlijk.”

„Toe, tante,” zei Anneke, „leest u wat voor?”

„Nee, vertellen,” zei Henk, „tante kan zoo fijn vertellen.

„Vertellen? Het is te warm om te praten. Ik zou ook niet weten waarvan.”

„Och kom, dat gelooven we toch niet. Vertel u maar, van toen u nog klein was.”

„O nee,” zei mevrouw Turner, terwijl ze lachend weer overeind kwam, „dat zou ik niet durven. Wij waren zulke stoute kinderen, daar kan ik onmogelijk van vertellen.”

„Toe maar, tante,” zei Anneke, „dat weet ik toch wel. Guus is ook zoo ondeugend en dan zegt vader altijd: „Ze lijkt precies op tante Annie.”

„Is het heusch waar? Dat is toch erg,” zei tante, „maar jouw vader was niks beter, hoor! Dat is een van mijn brave broers. Och, wat hebben zij mij vreeselijk geplaagd!”

„Toe moeder, vertelt u daar dan wat van; ik weet toch al een heele boel.”

„Ik zou je wel bedanken; als ik de stoutigheden van Anneke's vader ging vertellen, dan kon hij van mij ook wel eens een boekje opendoen en dan — nou, ik hoop maar dat hij het niet doet.”

„O,” zei Anneke, „weet u wat vader wel eens verteld heeft? Dat u één keer in de stad van uw moeder afgeraakt was — u was met kleinen oom Wim en toen wist u den weg niet en toen zei u tegen een agent: „Toe agent, breng u ons even naar huis toe, dan krijgt u vast wat lekkers van mijn moeder.”

Mevrouw Turner knikte lachend: „O ja,” zei ze, „dat weet ik nog best, en juist toen de agent vroeg waar we woonden, zag ik mijn moeder hard loopen door de drukke straat met een vreeselijk angstig gezicht. En zonder verder op den agent te letten, sleepte ik mijn broertje achter mij aan, duwde alle menschen op zij en stond met een heel vroolijk gezicht weer voor mijn moeder.”

De kinderen zaten al met echt vergenoegde gezichten te luisteren. Ze wisten al, nu kwamen de verhalen. Anneke en Jan, ieder aan een kant, zoo dicht mogelijk tegen haar aan en Henk met armen en beenen gekruist aan haar voeten.

„Verder, tante.”

„Verder niks. Toen gingen we weer naar huis natuurlijk,” lachte mevrouw.

„Nu zal ik je wat van oom Wim vertellen.

Dat was een reusachtig vlug kereltje. Hij kon klimmen als een eekhoorn.

¶ In onzen tuin stond een boom vlak bij de schutting. Naast ons woonde een weduwe met groote kinderen, die allemaal even dol op Wim waren. Als Wim dan ook trek in een koekje had of in bessen, die daar in den tuin groeiden, klom hij in den boom, sprong op de schutting en riep van daar: „Juffrouw Kine, juffrouw Kine!” Dan kwam er altijd wel iemand en dan zei hij: „Wim heeft zoo'n hongerbuikje aan koekjes, of zoo'n hongerbuikje aan besjes.”

Dan zeiden ze tegen hem: „Kom ze dan maar halen.” Want zie je, dan sprong hij op een allergrappigste manier in hun tuin en dat wilden ze hem altijd weer laten doen. Van de schutting sprong hij op het kippenhok, dat tippelde hij heelemaal over, tot hij aan een lager gedeelte kwam en dan sprong hij op den grond.

Als hij zijn koekjes of besjes op had, of genoeg naar zijn zin gespeeld had, ging hij langs denzelfden weg weer terug.

Op een keer zat hij weer in zijn boom in den tuin van de burens te kijken. Hij zag mevrouw zitten en riep: „Wat doe je daar?”

„Garnalen pellen,” zei mevrouw.

„Wim heeft zoo'n hongerbuikje aan garnalen.”

„Vraag dan maar aan moeder of je om twaalf uur mag komen. Dan krijg je een lekker boterhammetje met garnalen.”

Wim was in een wip uit z'n boom.

„O stoutert, heb je weer gevraagd?” zei moeder. Maar hij mocht toch gaan.

Om twaalf uur kreeg hij een schoon schortje voor en hij werd behoorlijk door de deur naar de burens gebracht.

Maar, (dat was maar tien minuten later) we zaten juist aan tafel, daar ging de deur open en daar stond Wim met een schort vuil van den boom.

„Wat is dat nou?”

Wim hilde.

Tegen het raam van de eetkamer tikte de buurmevrouw. Moeder dacht al, dat er wat ergs gebeurd was en ging haar gauw opendoen.

„Hij is toch niet stout geweest?” vroeg moeder.

„Neen, maar de rakker wil niet bij ons eten.

Hij zei: „Bidden jullie hier niet?”

Ik zei: „Nee, Wim moet maar even bidden.”

„Als jullie niet bidden, wil ik hier ook niet eten,” zei hij en voor wij er op bedacht waren was hij, rrrts, den tuin in, het kippenhok op en over de schutting.”

Mijn moeder was wel even met het geval verlegen, maar de buurmevrouw lachte er om.

„Een schattig kind,” vond ze.

Toen moeder binnenkwam stond Wim daar nog. „Kom maar gauw bij mij,” zei ze, „jij bent een beste jongen, hoor.”

Maar hij huilde hard: „Ze hebben zulke lekkere garnalen!”

„Ga ze halen,” zei een van de jongens plagend.

„Nee,” zei hij, „ze hebben er niet om gebid en Wim wil ze niet hebben.”

En toen was hij getroost en at met smaak z'n boterham met suiker.

„Wat een leuke jongen!” zei Anneke.

„Ja,” zei tante, „dat zeg je nu. Maar als je hem gekend hadt, zou je heel wat met hem afgekibbeld hebben. 't Was de grootste bengel, dien je je kunt voorstellen.

Eens kwam ik op de slaapkamer van mijn vader en moeder en daar stond hij voor den spiegel. Zijn klein bleek snoetje heelemaal ingezeept. Met z'n eene handje trok hij zijn ingezeepten neus naar boven en in de andere had hij het open scheermes. Daar zou hij zich mee gaan scheren.

Je begrijpt hoe ik schrok. Ik was zoo wat zoo groot als Anneke nu. Nog juist had ik den tijd hem het mes af te nemen. Vol angst hield ik het in de hoogte. Maar hij werd woedend en sloeg en schopte. En onderwijl riep hij maar steeds: „Je weet niet eens wie ik ben, je weet niet eens wie ik ben.”

Gelukkig kwam moeder op het lawaai af. Die begreep natuurlijk dadelijk, dat hij niemand minder was dan vader. Zij waschte den kleinen vader af en stopte hem weer in zijn bedje, waar hij uit ontvlucht was.

Wij waren allebei vreeselijk geschrokken en de kleine bengel werd in z'n bed vastgebonden.”

„Hè griezelig! wat een geluk dat u net kwam, tante,” zei Henk.

„Daar zorgde de Heere God voor natuurlijk, hè moeder?”

„Ja, mijn jongen, daar heb je gelijk aan. Ik had eigenlijk niets op de kamer te maken en ik meende, dat Wim sliep.”

„Natuurlijk,” vond Jan.

„Och, Moeder, wat hadt u het toch leuk met al die broers. Ik wou, dat ik ook broertjes en zusjes kreeg.”

„Die krijg je niet meer,” zei Anneke.

„Waarom niet?”

„O, dat is nooit zoo; als je eenmaal een eenig kind bent en je bent al zoo oud als jij, dan blijf je het ook.”

„Daar weet jij niks van. God kan ze mij geven, als Hij het wil.”

„Ja,” zei Anneke, „maar het gebeurt nooit.”

„God kan ook wel een wonder doen,” zei Jan.

„Och jongen, er gebeuren nu geen wonderen meer; wonderen gebeuren alleen in den bijbel.”

„Wat ben je nu dom! Er gebeuren alle dagen wonderen.”

„Hoor hem nou!” zei Anneke met een verachtelijke beweging van haar hoofdje.

„Jij bent dom,” herhaalde Jan met nadruk.

„Moet je maar eens denken! Er zijn zóveel menschen op de wereld. Wel veertig miljoen, is 't niet, moeder? Nou, veertig miljoen en allemaal hebben ze een ander gezicht. Allemaal hebben ze twee oogen, een neus en een mond en ze zien er allemaal anders uit. En alle kindertjes, die er geboren worden, zijn weer anders en altijd maar weer. Is dat dan soms geen wonder?”

Anneke moest toegeven, dat was wel wonderlijk. „En uit zoo'n klein zaadje, kijk zooals dit, als je dat in den grond stopt, dan komt er een groote boom uit. Nou, begrijp je daar dan iets van? Als God dat kan, kan Hij mij toch zeker ook wel een zusje geven.”

„Zoo,” zei Anneke, „maar wat jij daar vertelt dat gebeurt altijd, maar dat zoo'n groote jongen nog een zusje krijgt, dat gebeurt nooit.”

„Anneke mag zulke dingen niet zeggen,” zei tante. „Zij weet er niets van.”

„Bij ons op school gebeurt het nooit,” hield Anneke vol, „en daar zijn een heeleboel eenige kinderen.”

Tante keek nu wezenlijk streng naar Anneke.

Maar Jan zei: „Och Moeder, dat was immers niks erg,

als 't nooit gebeurde — daarom kan God het tòch wel doen. Abram en Sara kregen nog wel een kindje, toen ze oude menschen waren en dat gebeurt ook nooit."

„Nee, mijn jongen, maar dat was nu echt een wonder. Dat zou Abraham ook nooit hebben mogen gelooven, als God het hem niet zelf beloofd had."

„God heeft het mij ook beloofd," zei Jan.

Mevrouw Turner werd nu heel ernstig.

„Hoe kom je daarbij, Jan?"

„Er staat immers in den bijbel: „Al wat gij biddende begeeren zult in Mijnen Naam, dat zal Hij u geven". Dien tekst hebben we op school geleerd. En ik bid er iederen avond om in Jezus' Naam."

„Nu vergist mijn lieve jongen zich."

„Nee moeder."

„Kom eens mee, ik zal je wat zeggen," zei mevrouw Turner. Ze gaf hem een arm en samen stapten ze op.

„Jan, als wij bidden in Jezus' Naam, dan beteekent dat, dat wij bidden wat Jezus ons geleerd heeft te bidden. Jezus heeft ons geleerd te bidden om geloof, en om ons leven aan God te mogen wijden en om vergeving van onze zonden.

Om die dingen moeten wij bidden en dan zal God ze ons geven. Dat heeft Hij beloofd."

„Maar moeder, als er toch iemand ziek is, dan mag ik toch bidden of God hem beter maken wil. En ik mag toch om alles bidden. Ik heb ook om duiven gebeden en nu krijg ik ze. En als je niet gelooft dat God je gebed verhooren zal, dan is het geen bidden, heeft vader gezegd."

„Dat is ook zoo. Maar alles wat wij zoo maar eens graag hebben willen, geeft God ons niet. God geeft ons alleen dat, wat Hij goed voor ons vindt. Hij verhoort ons gebed door voor ons te zorgen in alle dingen. Weet je wel hoe David gesmeekt heeft, dat zijn kind mocht blijven leven? En het is gestorven. En weet je wel hoe de Heere Jezus gebeden heeft: „Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede!" Dat alleen is bidden, mijn kind."

„O, moeder!" fluisterde Jan en zijn stem klonk alsof hij huilde.

„Jan, je bent er toch blij om, dat God voor je zorgt? Je

---

gelooft toch, dat Hij beter weet wat je hebben moet, dan jij zelf?"

"Ja," zei Jan zacht. Maar zijn gezicht klaarde toch weer op. Zwijgend liepen ze samen terug. Toen zei Jan plotseling:

"Natuurlijk, hè moeder, net als met dat scheermes. Wim wou het hebben en als God er nu eens niet voor gezorgd had!"

Zijn moeder gaf hem een kus. "God zorgt voor ons," zei ze, "laten we Hem altijd danken."

IV.

BIJ BOER PETERS.

Den volgenden morgen, daar had je Wim Peters. Dat was een schoolvriend van Jan.

„Gaan jullie mee spelen?” riep hij, toen hij Jan zag.

„Ja, ik zal Henk en Anneke roepen.”

Wim keek een beetje beteuterd naar Anneke. „Gaaf zij ook mee, dat nufke?” vroeg hij zacht aan Jan.

„Het is geen nuf, het is immers mijn nichtje uit Amsterdam. Dat heb ik je toch verteld.”

„Nou ja, maar ik dacht....”

„Ze gaat mee,” zei Jan.

Stel je voor dat Anneke niet mee naar de boerderij zou gaan, niet naar Peters. Dat was het leukste wat er was.

Van alle menschen in het dorp, hield Jan, na den schoolmeester, het meest van boer Peters. Boer Peters had ook altijd weer wat moois en wat nieuws te zien. Daar waren de duiven, daar waren de paarden, en soms hadden die veulentjes; daar waren de jonge lammetjes en de kakelende kalkoenen. Daar was ook de hooge hooischoor om verstopperkje in te spelen en de vele slootjes om over te springen.

Ja, om dat alles ging Jan graag naar boer Peters toe, maar dat was het toch niet waarom hij zooveel van hem hield.

Eens, toen was hij nog veel kleiner, misschien zes jaar, waren ze eens erg kwaad op elkaar geweest, Jan en boer Peters.

De boer had Jan geplaagd. Hij kon vreeselijk plagen. „Jan,” had hij gezegd, „wat ben je toch vreeselijk klein, jij hebt niet genoeg schoppen gehad.”

„Schoppen?” zei Jan, „het is vreeselijk gemeen om een jongen te schoppen; je mag een hond niet eens schoppen.”

Maar de boer lachte zoo hard hij kon. „Och, jongetje,” zei hij, „ik begrijp best dat je vader jou niet schopt, want hij zou zóó door je heen schoppen, zoo'n „blaasweg” als jij bent.”

Jan was woedend. Als hij maar gróóter geweest was en boer Peters wat kleiner, dan zou hij *hem* geschopt hebben. Hij had graag met hem willen vechten, maar dat kon hij niet, al balde hij ook nog zoo zijn vuisten.

Jan vond zichzelf al een heele vent, en boer Peters plaagde hem altijd omdat hij zoo klein was. „Zoo'n blaasweg!” Jan kon het niet verdragen. Hij was het veld ingelooopen, wat hij zocht wist hij niet. Misschien een stok om den boer mee te slaan. Toen kwam hij in den boomgaard. Eén boom stond vol halfrijpe appels. Vlug als een kat klom Jan er in en in zijn kwaadheid schudde hij aan de volste takken. De takken waren maar dun; ze gingen gemakkelijk heen en weer en de halfrijpe appels stoven over den grond.

Hij bleef lang in den boom zitten en toen hij er weer uit kwam, was zijn kwaadheid over.

Maar.... onder den boom stond boer Peters. Diens kwaadheid was nog *niet* over. Hij nam het kleine kereltje, gaf hem een duchtig pak voor zijn broek en zonder verder een woord tegen hem te zeggen, draaide hij zich om en liet het ventje aan zijn lot over.

Jan wist niet wat hij doen zou van kwaadheid en ook van pijn. Want de boer was sterk en zijn handen waren hard.

Hij stond te schreeuwen en te springen van kwaadheid. Toen was hij naar moeder gerend. „O, Moeder,” had hij gezegd, „ik ga nooit, nooit weer naar boer Peters, hij heeft mij geslagen.” En hij had zijn verschrikte moeder alles precies verteld.

Maar in plaats dat moeder hem beklaagd had, was ze erg boos op hem geweest. „Wat ben jij een ondeugende jongen,” zei ze.

Jan begon opnieuw: „Hij heeft mij geslagen, hij heeft mij geslagen.”

„Kijk,” zei moeder toen, „een jongen, die zulke ondeugende streken uithaalt, heeft een pak slaag dubbel en dwars ver-

diend. Boer Peters had groot gelijk." En den volgenden morgen had moeder gezegd: „Ga jij eens naar boer Peters, en haal zes versche eieren voor mij. En denk er aan, dat je heel beleefd bent!”

Maar Jan wou niet, hij zei dat hij niet ging, nooit, nooit! Hij was zelfs heel brutaal tegen zijn moeder.

Toen had moeder gezegd: „Nu dadelijk!” Zóó streng! En toen hij moeder even aankeek, begreep hij dat hij „nu dadelijk” gaan moest.

Hij was bij boer Peters gekomen, zóó klein en zóó stil en hij had heel beleefd om de eieren gevraagd.

Boer Peters had gelachen toen hij Jan zag. Maar nu lachte hij hem niet uit. Heel vriendelijk had de boer tegen hem gelachen. „Is Jan daar al weer,” had hij gezegd, „dat valt mij van hem mee.”

Jan had maar niet verteld, dat hij volstrekt niet gewild had en dat hij moest van moeder.

„Kom eens mee,” had de boer toen gezegd en Jan bij de hand genomen. Hij stapte op zijn groote klompen door het gras en Jan met kleine trippelpasjes er naast. Jan bewoog

zijn kleinen duim langzaam langs den binnenkant van de hand van boer Peters. Nu wist hij nog dat dat net voelde of je langs ongeschaafd hout wreef, zóó hard was het, maar tòch voelde Jan zich o, zoo blij dat die hand hem vasthield.

„Kijk daar eens!” En daar stond een klein pasgeboren kalfje. Al de kalfjes op de boerderij waren toen al groot geweest en nu was dit nog nà gekomen. Jan had het een zielig beestje gevonden en de boer had gezegd, het was een stumpertje. „Nu moet je elken dag komen kijken of het al groeit, Jan, en jij mag het ook een naam geven.” Dat vond Jan een heele eer en trotsch keek hij boer Peters aan, maar een naam kon hij niet bedenken.

Hij was lang bij het kalfje gebleven en toen het diertje niks deed dan met zijn groote tong om zijn snoet likken, had Jan op eens gezegd: „Ik noem hem „Likkebaardje”.”

Boer Peters had er erg om moeten lachen, maar hij vond het best. En het kalfje werd als „Likkebaardje” in het koeienboek ingeschreven.

In dien tijd, toen Jan elken morgen naar zijn kalfje kwam kijken, en zij dan beiden, die groote boer en die kleine Jan, met een bezorgd gezicht keken of het beestje al groeide, toén waren ze zulke heel beste vrienden geworden. Nu was „Likkebaardje” al groot, en Jan wees haar aan Anneke.

„Kijk, zie je die daar, die mooie roodbonte, dat is Likkebaardje, die heb ik gedoopt.”

Maar Anneke wou niet naar de koeien. Ze was er een beetje bang voor.

„Zullen we dan naar de duiven gaan kijken?” vroeg Jan.

Ja, dat zouden ze doen. Duiven waren heel wat mooier dan koeien en heelmaal niet gevaarlijk.

Een groote zwerm vloog van den grond op, toen de kinderen bij de til kwamen. Het was een prachtig gezicht, al die duiven die om hen heen vlogen in het heldere zonlicht.

Er waren veel witte bij. Ook roode en blauwe en grijze.

Willem Peters en Jan namen ieder een hand zaad uit een zak, die op den grond stond. Ze hielden hun hand open en daar kwamen de duiven. Ze zaten op de armen van de jongens en op hun schouders. Een zat er zelfs even op Wim's hoofd.

Henk keek toe met de handen in zijn zakken.

Wim zei, dat er één paar blauwe was, dat jongen had.
„Kijk, die daar.”

De moeder-duif kwam nu ook en pikte uit Jan's hand.
„Nu gaat ze straks de kleintjes voeren uit haar krop,”
zei Jan.

Maar dat kon Anneke niet begrijpen.

Toen greep Jan de duif vast.

„Hier,” zei hij, „voel maar eens in haar krop; dan voel je het zaad heel duidelijk. Daar bewaart ze het voor haar kindertjes.”

Anneke durfde niet goed, maar Jan hield aan:

„Toe nou, flauw kind.”

Hij pakte haar hand en liet het haar voelen.

Ja, waarlijk, het was zoo. Toen wilde ze de kleintjes ook zien.

Achter in het hok stonden de twee kleine, leelijke vogeltjes.

Ze hadden alleen nog maar wat donzige haartjes; van veertjes was nog niets te zien. De vader-doffer stond er bij. Zeker om op ze te passen.

Jan werd opgewonden van plezier. Al die heerlijkheden zou hij ook hebben, als hij jarig was. Hij had dan wel niet dadelijk jongen, maar die kreeg hij toch langzamerhand. O, wat prachtig! Nog nooit had hij zoo naar zijn verjaardag verlangd.

Toen hoorden ze in de verte: „Jonges, jonges!”

Daar kwam Frits aanstormen en achter hem Tom.

„Komen jullie ook spelen? Wat zullen we doen? Verstoppertje?”

„Ja, ja, fijn, in de schuur en in den stal.”

„Nee, zag, niet in de schuur, daar word je zoo vuil,” zei Tom.

„Nou ja, wat zou dat? Dan maak je je weer schoon.”

Vooruit, ze zouden beginnen. Wat Tom zei kon ze niet schelen. Alleen Anneke voelde er wel wat voor. Zij had ook niet veel zin, om in de schuur weg te kruipen.

Maar om dat deftige gezicht van dien langen jongen moest ze toch lachen.

Tom was het zoontje van den notaris. Tom Bruining heette hij, maar de jongens noemden hem Tom Branie.

Tom had altijd mooie kleren aan. Nu, dat kon de jongens niet schelen. Maar dat hij, als hij weer wat nieuws aan

had, rondstapte als een pauw, dàt vonden ze bespottelijk.

Dan konden ze niet laten hem eens aan zijn arm te trekken of hem een duw te geven. Ze wisten wel wat er dan kwam.

„Toe, zag, pas op m'n kleeren.” Dan schaterden de jongens: „Ha! ha! Tom Branie!”

Tom meende ook, dat hij alles kon en alles durfde. In één woord, Tom vond zich zelf „voornaam”.

Maar nu gingen ze aan het verstoppen. Wim wou 'm wel zijn, die wist toch al de plaatsjes.

Anneke kroop achter den regenput. Daar kon je fijn omheen draaien, als ie kwam.

Tom zorgde dat hij zich niet vuil maakte, en Frits en Henk kropen achter de staldeur.

En Jan? Ja, waar zou hij heen? Hij wist al de mooie plaatsjes en kon niet kiezen. Hij keek rechts en links, hij keek naar boven en — ja, dat zou hij doen.

Er stond een rechte ladder tegen het hooi op. Maar Jan dacht er niet aan om op het hooi te gaan zitten. Daar kwam Willem dadelijk kijken. Toch kroop hij, sloop hij naar boven, heel vlug en heel zacht. Hij wou op die dwarsbalk gaan zitten, eenig! Dan kon hij Willem straks heen en weer zien loopen in de schuur en de ladder opklimmen om op het hooi te kijken; en dan kwamen langzamerhand de anderen en dan dachten ze: „waar zou Jan toch zitten,” en dan zat hij daar stilletjes boven en zag alles.

Zie zoo, hij was er. Het was hoog! Als hij zich maar goed kon houden. Kijk, daar kwam Willem al. Jan zat muisstil. Zijn oogen tintelden van pret, doch hij beet op zijn lippen, om niet te lachen.

Nu ging Wim weer weg. Jan had moeite om niet even „psst!” te roepen.

Daar kwamen ze weer in de schuur, allemaal. Wat leken ze klein, hier vandaan. Hij zat zeker wel erg hoog. Ze riepen: „Jan, Jan, laat eens wat van je hooren.”

Jan lachte zachtjes. Het was zoo grappig, om dat allemaal te zien.

Toen klonk het uit de hanebalken: „Miauw, miauw”.

Ze keken allemaal op. Niets te zien. Ze praatten samen, doch Jan kon het niet goed verstaan.

„Miauw, miauw!”

„Is dat nou een kat, of doet Jan het?”

Plotseling hoorden zij boven in de schuur iemand lachen.

Nee, dat was wel zeker — dat was Jan.

Maar waar zat hij dan toch, het klonk zoo ver af.

„Kukelekùù!” klonk het heel hoog.

En ja, daar lag hij! In het midden van de schuur en haast in den nok.

„O Jan,” riepen ze met angstige gezichten.

Henk stond daar met z'n armen omhoog, alsof hij hem zoo op wilde vangen.

Van boven klonk een daverend gelach, terwijl de anderen bevend beneden stonden af te wachten, hoe dat af moest loopen. Jan kroop nu overeind. Hij ging recht op de balk zitten, beide beenen aan één kant. Toen liet hij zijn handen los, zijn rug boog achterover en daar hing hij aan zijn beenen, zijn armen uitgestrekt naar de kinderen beneden.

Met een gil vloog Anneke de schuur uit. Daar liep boer Peters. Half huilend trok ze hem mee naar binnen.

„Ik ben een vleermuis,” klonk het uit de hoogte.

De vleermuis moest hard roepen, anders verstonden ze hem niet.

Nu hing hij aan handen en voeten en stak zijn hoofd tusschen zijn beenen door.

Boer Peters zag met een ontsteld gezicht eerst naar boven, toen naar Willem.

„Wat mankeert je, om dat toe te laten?”

Willem was zelf te verschrikt om antwoord te geven, doch de boer wachtte ook niet op een antwoord. Hij keek weer naar boven.

Wat moest hij doen?

„Kom nu maar weer naar beneden Jan,” riep hij luid maar kalm.

Jan hing roerloos als was hij verstijfd.

„Een vleermuis,” riep hij toen weer.

„Jan moet nu naar beneden komen.”

„Ja Peters,” en in een wip zat hij recht op de balk en daar ging het weer, hop, hop, naar den kant.

Met spanning keken ze allemaal toe. Nu gleed hij langs de schuine balk naar beneden, wipte op de balk onder hem, greep de ladder, daar kwam ie.

Maar voor hij beneden was, greep hem de boer.

„Jou drommelsche jongen, als je me dat nou ooit weer levert, dan zet je nooit weer een voet in mijn schuur. Versta je dat?” en hij schudde Jan bij zijn schouder heen en weer, heen en weer.

Jan wist niet wat hem overkwam. Waarom was Peters zoo boos? omdat hij daar gymnastiek deed?

„Mijn Vader — mijn Vader” — stamelde hij.

„Wat met je Vader?” zei de boer nog boos, doch liet hem los.

„Mijn Vader kan ook zoo goed gymnastiek doen,” hikte Jan. Bijna had boer Peters gelachen, maar hij was nog te verschrikt.

Doch Anneke was den schrik alweer te boven.

Ze proestte het uit. „Je Vader? dan was ie een echte vleermuis met zijn zwarte jaspanden.”

„Och,” zei Jan nog onthutst door den aanval van den boer, „hij doet 't niet in zijn preekjas.”

Hij keek nu eens naar boven. Had hij daar gezeten? Zoo hoog? Hij zag nu ook, dat het héél hoog was geweest en dat zijn Vader daar waarschijnlijk niet zou gaan hangen. Nu begreep hij ook wel, dat Peters het niet hebben wou.

Toen schaterde hij het in eens uit. Verbeeld je. Vader daar in zijn preekjas hangende aan de hanebalken.

De anderen zagen hem verbaasd aan. Maar Jan greep boer Peters bij een arm en met de andere hand naar boven wijzend, lachte hij: „Stel je voor, Peters, dáár, dáár Vader in zijn preekjas als een vleermuis.”

Hij stond maar te schateren met zijn aanstekeligen lach. Toen lachten ze allemaal, boer Peters het hardst, met zijn mond wijd open, zijn handen in zijn zakken: „Ha, ha, stel je voor, dommenie in z'n preekjas aan de hanebalken, ha, ha, ha!”

Toen was de vrede weer gesloten.

V.

SLOOTJE SPRINGEN EN . . .

Ze waren het er over eens, dat ze nu slootje gingen springen.

Met muziek trokken ze door het weiland. Want Jan was tamboer. Een groote denkbeeldige trommel hing op zijn buik, daar sloeg hij op uit alle macht,

Bom-bom-bomberdebòm!

De anderen floten hun jongensgefluit en Anneke zong er bij.

Daar ging de stoet, tot aan het eerste slootje. Eigenlijk was 't niet meer dan een greppel. Wip! Allemaal er over. Anneke ook. Ze vond het hier eenig.

Toen kwam een breedere sloot. Die was wel een meter. En daar begon het eerst recht. Vooruit! Zonder stok!

Maar Anneke kon het niet. Natuurlijk niet.

„Zeg,” zei Anneke, „zoo kan ik immers niet mee doen.”

„Je kan het toch probeeren,” vond Jan, „kijk, daar is het smal.”

Anneke schudde boos met haar hoofd.

Hè, wat was hij toch een akelige jongen. Hij deed maar net of zij ook een jongen was. Maar ze zou hem bedanken om voor zijn plezier in de sloot te springen.

Nee, dan ging ze veel liever naar huis, en gezellig bij Tante in den tuin zitten.

Zonder zich verder met de jongens te bemoeien, ging ze er van door. Gelukkig, dat ze den weg wist. Ze vond het nu al zoo aardig in het dorp; ook aardig dat alle menschen zoo vriendelijk groetten.

Mevrouw Turner was verwonderd, dat Anneke er al weer aankwam.

Er zouden toch geen ongelukken gebeurd zijn?

„Is er wat, Anneke?”

Anneke haalde onverschillig haar schouder tjes op. „Och, met al die wilde jongens daar is niks aan, hè?”

„O nee?” zei tante.

„Ze waren toch niet ruw tegen je?” vroeg mevrouw toen vriendelijk, want ze zag opeens iets verdrietigs in Anneke's gezichtje.

Maar dat kwam niet van de jongens, dat kwam.... dat kwam.... door den seringboom waar tante naast zat.

Den jongens speet het intusschen niet dat Anneke weggegaan was. Ze zochten de smalste slootjes niet op. Ze sprongen al verder en verder.

Daar deed Henk een sprong. Nee maar!

De jongens keken bewonderend toe.

Die kon het, hoor!

Alleen Tom zei: „Niks an, kan ik ook wel.”

„Toe dan, toe dan, laat zien,” drongen de jongens. „Op zij, zeg, Tom kan het ook, vooruit dan, jò, spring dan op.”

Tom verroerde zich niet. Maar zoo kwam hij er niet af.

Als ze dien braniemaker er eens tusschen konden nemen, zouden ze het heusch niet laten.

„Zeggen dat het een reuzensprong was, òf springen,” commandeerde Frita.

„Nou ga dan weg — het is ook wat,” pochte Tom nog.

Henk was wel een meter vèr over de sloot terecht gekomen.

Als hij nu niet heelemaal zoo ver sprong, was het nog niks. Er over kwam hij in ieder geval.

Tom nam een aanloop. Plons! Daar stond hij midden in de sloot.

„Hoera! Hoera voor Tom. Wat kan ie het fijn!”

Met z'n tweeën sjorden ze er hem weer uit en jubelend dansten ze om hem heen.

Maar Tom begon te jammeren: „Kijk mijn kleeren nu es.”

„Kom,” troostte Frits, „jij heb toch veel meer pakken, het is je beste toch niet.”

Dat hielp. Wel nee, het was lang niet z'n beste. Het was maar een oud pak. Maar het voelde toch zoo akelig en hoe kon ie nou zóó naar huis.

„Weet je wat je doet,” zei Jan, „trek je bovenbroek en je kousen uit, dan drogen we ze in de zon. Dat gaat wat gauw.”

Eerst wou hij niet, maar het voelde zoo akelig en toen deed hij het toch.

Ze zouden een fijn zonnig plekje zoeken. Achter den boomgaard, vond Jan, dan konden de kleeren in de zon en zij zelf in de schaduw, want het was zoo warm.

Vol pret trokken ze op. Jan droeg Tom's natte broek op een stok en Tom had in iedere hand een kous. Wim droeg de schoenen.

Aan den slootkant achter den boomgaard in de volle zon spreidden ze de kleeren uit. Zij zelf kropen onder de boomen. „Wij zijn een troep roovers in een bosch,” zei Jan, „en als er een reiziger langs komt, dan zullen we 'm!” Hij loerde rond of hij niemand zag dien hij berooven kon. Maar het had hoogstens een schaap kunnen zijn, dat daar verdwaald was en dat was hem veel te min.

Ze vertelden elkaar allerlei gekke verhalen en op het

laatst zochten ze steentjes om op een witten paal te mikken, die aan den overkant van de sloot stond.

Eerst kleine steentjes, toen namen ze groote.

Toen werd het een wedstrijd wie het vaakst raakte.

De steenen ketsten tegen het paaltje en plonsden dan terug in het water.

„Kijk, wat een fijne,” zei Jan, „die zal mooi springen!”

Maar Jan gooide mis, ver mis.

Rin, kin, king! hoorden ze. Verschrikt keken ze elkaar aan. Wat was dat? Deed Jan dat? Ze gluurden tusschen de takken van de boompjes aan den overkant van de sloot door.

„Het is bij Bouwman,” zei Frits.

„Bouwman is weg,” zei Jan.

„Ja, en er woont nou een nijdige socialist,” zei Willem, „o, zoo'n kwaie!”

Stil bleven ze staan kijken. Naar elkaar en naar den overkant. Ze waren zóó geschrokken! In den tuin achter den papierwinkel van Bouwman was een magazijn uitgebouwd, waar van alles bewaard werd. En door één van de ruiten daarvan was de steen gevlogen.

Ze keken allemaal en luisterden. Kwam daar iemand aan?

Ja. Nee. Ja toch!

„Daar heb je 'm,” schreeuwde Frits.

Woedend stond de papierman aan den kant van de sloot.

Hij schold naar de jongens en dreigde met zijn vuist. Zij bleven nog staan. Hij zou er toch niet overspringen?

Maar ja wel, hoor. Hij nam een aanloop.

„Kom mee, jongens!” Zonder zich

verder te bedenken zetten ze het op een loopen.

Maar Jan zag op eens Tom's kleeren, hij nam een zijsprong en pakte ze, juist op het moment dat de man over de sloot kwam.

Maar die zag alleen de jongens, die voor hem uit draafden. Jan was rechts van den man en nog een goed eind van hem af.

De man rende de jongens na. Wat kon-ie hard! En Jan struikelde over een steen, hij deed zich erg pijn. De andere jongens kreeg de man niet meer, dat zag hij wel. Nu zou hij wel terug komen en hem pakken.

„Maar dat zal je zoo glad niet zitten, kereltje,” en tegelijk dat hij dat dacht, slingerde hij zich in een van de groote appelboomen van boer Peters; de kleeren van Tom gingen mee naarboven. Het was goed dat hij het zoo vlug gedaan had, want daar kwam zijn vijand al weer terug.

Door de bladeren heen zag Jan hem komen. Wat was ie nijdig; hij leek nu ook wel sterk. Als hij Jan pakte kwam hij er slecht af.

Hij hoopte maar, dat de nijdigerd dadelijk weer over de sloot zou springen.

Maar dat deed hij niet.

Hij wist blijkbaar, dat er nog een jongen achtergebleven was, en vlak onder den boom, waar Jan zich in verstopt had, bleef hij staan.

Hij speurde naar alle kanten rond, en toen hij niks zag begon hij weer te schelden in de richting waarin de jongens verdwenen waren. Jan moest er haast om lachen. Nu stond die man daar te dreigen en te roepen tegen onschuldige jongens en hij, Jan, die het gedaan had, lag hier vlak boven zijn hoofd.

Hij was zóó dicht bij hem, dat hij de haartjes, die er nog op zijn kalen bol groeiden, wel tellen kon.

Jan lachte zachtjes. Maar hij moest stil liggen, doodstil. Erg gemakkelijk lag het er niet. Tom's kleeren had hij in zijn ééne hand.

Stel je voor dat hij die modderbroek van Tom nu eens naar beneden liet vallen. Zóó met den open kant naar onder, vlak over den man z'n hoofd, zoodat de natte pijpen recht op bleven staan als ezelsooren.

O! Jan moest z'n hand voor z'n mond houden. Niet lachen toch!

Of dat hij hem even, heel even met zoo'n natte kous om de ooren aaide, en die dan vlug weer naar boven trok. Dat zou kunnen als de blaren heel dicht waren geweest, zoodat hij er zich heelemaal achter verschuilen kon. Maar als de man nu naar boven had gekeken, zou hij precies de pret-oogen van Jan hebben gezien. O, de boom bewoog. Hij moest zich toch doodstil houden.

Of stel je voor, dat de tak, waar hij op lag, eens doorbrak en ze allebei, de tak en Jan, boven op dat kale bolletje terecht kwamen.

Nu moest hij zich in zijn lippen knijpen om zich stil te houden. De tak schudde weer. Tom's kleeren kneep hij even stevig als zijn lippen. Gelukkig! De man riep nog wat, keek nog eens naar alle kanten en toen liep hij verder. Zou hij nu gaan? Zou hij er over springen? Ja hoor, wip, hij was aan den anderen kant. Jongens, wat kon ie springen!

Jan haalde weer diep adem. Nog even wachten. Hij zag hem nog. Zoo, nu was hij weg.

Zachtjes liet Jan zich naar beneden glijden. En dan loopen wat hij kon. Waar zouden de jongens zijn? Hij zag ze al weer langzaam komen. Tom in z'n onderbroek voorop. „Heeft hij je gepakt?” vroeg hij.

„Nee.”

„Gelukkig,” zei Tom, „ik was zoo bang dat hij je had.” Je kon zien, dat ze allemaal in angst gezeten hadden om Jan. Ze waren ook wat bang, dat ze hem in den steek hadden gelaten. In hun wilde vlucht hadden ze niet gemerkt dat hij achterbleef.

„En kijk eens,” zei Jan, en toonde Tom's bemodderde kleeren. Maar voor dezen keer trok Tom er zich niets van aan. Niets er van dat z'n kleeren gered waren en ook niet dat ze zoo vuil waren. Ze waren te veel geschrokken en te blij dat Jan er weer was.

„O jò, wat moest ik lachen toen ik daar in dien boom zat.” En Jan vertelde alles.

„Maar hoe moet ik nou naar huis?” zei Tom. „Ik kan toch zoo niet over den weg.”

„Wil je mijn broek aan?” stelde Henk goedig voor.

„Wel nee, jô, hij gaat achter-om door het weiland en dan kan hij op een van onze schouders staan en zoo over de schutting wippen.”

„Ik spring niet weer over de sloot,” zei Tom.

„Daar kan je nu op je bloote voeten haast door loopen.”

„Nu vooruit, in alle geval het moet.” Hij moest toch naar huis toe!

In optocht werd Tom door het weiland gevoerd tot ze den achterkant van den tuin van notaris Bruining bereikten. Gelukkig was de sloot hier smaller en er was maar weinig water in.

Henk en Wim sprongen er over en hielpen den natten Tom over de schutting in den tuin.

En toen moesten ze allemaal maken dat ze thuis kwamen. Wat was het al laat!

VI.

HOE HET AFLIEP.

In stormpas liepen ze, tot ze de pastorie zagen. Het zien alleen gaf ze al een gevoel van thuis zijn. Nu konden ze wel een beetje op hun gemak loopen.

Maar Anneke stond op het bruggetje en wenkte ze. Was het al zóó laat?

Ze renden Anneke voorbij en zoo maar metéén de eetkamer binnen, waar mevrouw bezig was koffie in te schenken.

„Jongens, jongens, dat is al weer op het nippertje,” zei mevrouw. Vader was waarlijk ook al binnen.

„O moeder, we hebben ook zoo'n pret gehad. De papierman, u weet wel, die heeft ons weer achternagezeten.”

Mevrouw keek strak naar die twee vuile jongens. Jan's oogen tintelden nog van pret, maar Henk keek al een beetje bezorgd.

„Waarom?” vroeg mevrouw.

„O, moet u hooren, we mikten met steentjes op een paaltje en toen heb ik een ruit ingegoooid.”

„Hè?” Hij schrok van zijn eigen woorden.

Hij had een ruit ingegoooid!

Daar had hij door den schrik en de pret eigenlijk heelemaal niet meer aan gedacht; en dat was toch maar geen kleinigheid.

Zijn moeder keek hem aan, keek hem zóó aan, dat zijn gezicht heelemaal veranderde. Het pretgetintel uit zijn oogen verdween. Zij werden groot en rond en zijn handen peuterden verlegen aan zijn blouse.

„Een ruit ingegoooid? En toen ben je toch niet wegge-loopen?”

Jan keek even naar Henk, die naar den grond keek en

toen weer naar zijn moeder. „Ja,” kwam er toen heel benauwd.

„Een ruit ingegoooid!” kwam Anneke nu. „Nou, 't is ook geen wonder, ze waren zóó wild. Ik ben blij dat ik naar huis ben gegaan. En dan lachen ze er ook nog om.”

Mevrouw keek even van de schuldige gezichten van de jongens naar het gezichtje van Anneke. En de gezichten van de jongens zag ze op dat oogenblik het liefst.

„Ga jullie je wasschen.”

Achter elkaar verdwenen de bengels.

Toen ze netjes aan tafel zaten, zei dominé Turner: „Jan, vertel eens hoe dat kwam.”

Jan vertelde het nu heel anders dan hij daar straks begon. Heel kleintjes, hoe dom hij geweest was.

„Dat komt nu van dat akelige steenen gooien,” zei mevrouw. „Daar ben ik altijd al zoo bang voor. Dat heb ik je toch al meer gezegd!”

De jongens aten stil hun boterham.

„Die ruit ingooien, dat is één ding,” zei dominé Turner, „maar nu het wegloopen, dat vind ik nog het ergste. Een flinke jongen zou er heengegaan zijn en gezegd hebben: „Mijnheer, ik ben zoo dom geweest om uw ruit in te gooien, ik zal hem ook betalen.”

Jan keek weer verschrikt naar Henk.

„Natuurlijk,” zei hij haast onwillekeurig.

„Natuurlijk,” herhaalde zijn Vader, „en dat ga je dan zeker straks doen?”

Jan zag zijn vader aan. Er kwam weer iets dappers in zijn oogen. Hij zou 't goed maken.

„Maar,” vroeg hij toen, „wat kost dat?”

„Ja, dat weet ik niet, misschien wel vijf gulden.”

„Maar dat heb ik niet, vader.”

„Ik betaal ook mee,” zei Henk, blij dat hij ook wat doen kon. „Ik heb even goed gegoooid.”

„Een rijksdaalder heb ik ook niet,” zei Jan.

„Nu, daar is wel raad op,” zei dominé Turner, „je krijgt zo lang je wekelijksche dubbeltje niet, tot de ruit betaald is. Begrijp je?”

Ja, Jan begreep het wel. Toch beviel de oplossing hem maar half.

„Maar vader, over veertien dagen krijg ik de duiven en dan moet ik ze voer geven, alle weken een dubbeltje heeft Peters gezegd.”

„Daar zullen we dan wel eens over denken, maar eerst moet je je schuld afdoen. Je wou mijnheer Van der Veen toch niet een ruit laten betalen, die jij gebroken hebt?”

Nee, dat was logisch, vond Jan. *Hij* moest het doen. Maar hoe hij het voor elkaar moest krijgen, dat begreep hij nog niet.

Toch zag hij wel, dat dit de eenige goede oplossing was. Zoo langzamerhand had hij het gevoel gekregen, dat hij een groote lafaard was. Dat hij daar nu niet eerder aan gedacht had. Nu moest hij naar dien man toe. „Mijnheer Van der Veen,” had vader gezegd.

„Kent u hem al?” vroeg hij plotseling.

„Ja, ik ben bij hem in den winkel geweest. Hij is hier komen wonen, voor zijn gezondheid en om zijn kleine meisje.”

„Hij slaat mij vast,” zei Jan.

Henk balde z'n vuisten.

„Moest ie 's durven,” zei hij, „ik ga mee.”

„Als je vertelt, dat 't een ongeluk was, en dat je hem komt betalen, dan zal hij je niet slaan,” meende mevrouw Turner.

„Nou,” zei Anneke met een bedenkelijk gezichtje.

„Ga jij ook mee?” vroeg Jan en zijn oogen lachten haar toe, vol ondeugende pret.

Maar Anneke trok minachtend haar neusje op.

„Ik heb toch zeker niet mee gedaan! — zulke straatjongenstreken!”

Mevrouw Turner fronste even haar wenkbrauwen.

Ze had nooit geweten, dat haar petekindje zóó was. Wat scheelde er toch aan? Ze begreep er niets van.

Maar Anneke zelf begreep er nu wél iets van.

Haar geweten klopte — klopte.

Gisteravond in bed had ze nog gedacht: „Als ik maar eens even met tante alleen was geweest, dan zou ik het wel verteld hebben van dien seringentak, maar er komt ook telkens wat tusschen.” En nu was ze den heelen morgen met tante alleen geweest in den tuin, vlak bij den seringboom. Zij had er telkens, telkens aan moeten denken, en

tòch had ze niets gezegd. En daar kwam nu Jan thuis, die straatjongen, die van alles uithaalde, die had een ruit ingegoooid en dat vertelde hij zóó maar.

Dat stàk Anneke.

Ze voelde wel, zij had leelijker gedaan dan Jan.

Dat bekende zij zich zelf niet, maar zij wist het toch.

Tante zei, dat het een ongeluk was van die ruit. Nu, van haar was het net zoo goed een ongeluk. Dat zoo'n tak er afbreekt! Het was ook eigenlijk de moeite niet waard om het te vertellen.

Arme Anneke! Zij jokte tegen zich zelf. Ze wist, dat het wèl erg was om het te verzwijgen en Marietje de schuld te laten dragen. Nu was ze bij Tante. Daar had ze nu zóó naar verlangd en toch had ze geen echt plezier. Nee, hoe zou ze ook, met zoo'n slecht geweten.

VII.

DE PAPIERMAN.

Langzaam slenterden Henk en Jan samen naar den papierwinkel.

Waar was nu de pret van vanmorgen?

„Als ie mij slaat!” zei Jan.

„Dan beuk ik 'm op zijn leelijken rug,” zei Henk.

Samen lachten ze, maar toch niet zoo van harte als anders. Ze hadden wel eens samen een boodschap gedaan, die ze liever deden; dat was zeker.

Maar toen ze den winkel bereikt hadden, duwde Jan met een moedig gezicht de deur open.

Een bejaarde vrouw kwam naar voren.

„Wel jongens?” vroeg ze.

„Ik wil mijnheer Van der Veen graag spreken,” zei Jan.

„Nou, dat was nou jammer,” vond de vrouw, „mijnheer Van der Veen was niet thuis. Maar ze konden wel even binnenkomen, hij zou wel niet lang wegblijven.”

„Kom maar mee,” besloot ze, en ging de jongens voor door de nauwe gang naar de achterkamer.

Zachtjes giechelend liepen de jongens achter de vrouw aan. Ze hadden er niet op gerekend, dat hij niet thuis zou zijn, en nog minder, dat ze in de kamer zouden moeten komen.

Jan was vroeger vaak in die kamer geweest, toen Bouwman er nog woonde. Toen was het er zoo gezellig. En nu — alles even saai. Net een kamer voor dien inktpottenman.

Maar op eens zag Jan iets — iets zóó liefs. Dát was er bij Bouwman niet. Een allerliefst klein meisje zat op een stoof bij het raam. Met groote oogen keek ze naar de twee jongens.

Dadelijk was Jan bij haar. En het kleintje stak haar handje naar hem uit.

„Wil je paardje rijden?” vroeg Jan, en lag meteen al op handen en knieën. „Klim er maar op.”

Was er wel iets heerlijkers voor een klein meisje van drie jaar, dan op zoo'n grooten jongensrug te mogen rijden?

„Hop, hop,” zei ze en daar ging het door de kamer.

Toen vroeg de vrouw: „Wat komen jullie eigenlijk doen?”

Jan liet het meisje van zijn rug glijden en terwijl hij naast haar op den grond ging zitten, vertelde hij zijn verhaal.

De vrouw schudde haar hoofd, met een ernstig gezicht, en het kleine meisje, dat er ook alles van begrepen scheen te hebben, zei: „O, Pappa is boos, erg boos op jou.”

„Is dat jouw Pappa?” zei Jan. Hij kon het zich niet voorstellen, dat die akelige man zoo'n lief kindje had.

„Jan is toch lief,” zei het kindje.

Jan wou dadelijk wel weer spelen en samen rolden ze over den grond toen de papierman binnenstapte.

In een oogenblik was Jan weer op z'n voeten, en zonder groeten zei hij: „Ik heb die ruit stuk gegooid.”

Het gezicht van den man veranderde en met een grooten stap kwam hij op Jan toe met opgeheven hand.

Maar het kleine meisje sloeg haar armen om Jan's beenen.

„Jan is zóó lief,” zei ze.

Nu liet de man z'n hand zakken en toen hij naar z'n meisje keek, zag Jan zijn gezicht zoo vriendelijk worden, zóó zacht!

Hoe kon dat nu?

Jan vatte weer moed. „Ik moet u van vader zeggen, dat ik de ruit betalen zal.”

„Wie is je vader?”

„Dominé Turner.”

„Zoo, een mooie dominé's-zoon, die ruiten ingooit.”

„Hij betaalt ze toch,” zei Henk brutaal.

„Hou jij je mond, aap van een jongen; jij was er ook bij, hè? Ik heb je wel gezien.”

„Ja, en ik betaal ook mee!” zei Henk weer.

„Is hij je broer?” vroeg de vrouw aan Jan.

Ze vond Jan een aardigen jongen.

„Nee,” zei Jan, „ik heb geen broer.”

„Wel zusjes?” vroeg ze verder, terwijl Willy Jan nog altijd stevig vasthield.

„Ook niet,” zei Jan.

Dat vond de vrouw jammer. Jan kon zoo aardig met kinderen spelen.

„Dan moet je toch vragen of je moeder nog eens zoo'n klein zusje voor je koopt,” zei ze.

„Dat kan je niet koopen,” zei Jan, „dat krijg je van den Heere God.”

„Ha, ha, ha! Ha, ha, ha,” klonk het achter hem.

Verbaasd keek Jan om. Wat was er nu te lachen?

„Je vader heeft jou van een ouwe voddenkoopman gekocht,” zei de man.

O, het bloed vloog Jan in het gezicht!

Wat een vreeslijk man.

„Het is niet waar,” zei Jan. „God heeft mij aan mijn vader en moeder gegeven.”

Weer lachte de man: „Ha, ha, ha!”

„U bent slecht,” riep Jan, „u bent een leugenaar.” Met gebalde vuisten stond Jan voor den papierman.

Maar die werd ook kwaad. „Een leugenaar?” en hij gaf Jan een klap in het gezicht.

Dat was meer dan Jan verdragen kon. Hij sprong op zijn vijand af. Maar gelukkig waren Henk en het kleine meisje hem voor. Willy strekte haar armpjes naar haar vader.

„Pappa lief! Pappa kindje dragen!” huilde ze.

En Henk greep Jan bij de schouders en duwde hem, sterk als hij was, de kamer uit, de gang door, den winkel uit.

Bleek stonden ze allebei buiten.

„Word toch niet dadelijk zoo kwaad,” zei Henk.

„Hij bespot God,” zei Jan nog woedend.

Henk wist er niets op te zeggen.

Zwijgend liepen ze samen. Nog langzamer dan ze gekomen waren.

„Maar jij wou vechten omdat hij je sloeg,” zei toen Henk, die nagedacht had.

„Hé ja,” zei Jan beschaamd.

Weer liepen ze zwijgend.

Tot Jan plotseling stil stond en Henk bij den arm vasthield.

„Die vent, dat is een goddelooserd, daarom is hij ook altijd zoo nijdig.”

Henk trok zijn schouders op. „Kan wel zijn,” zei hij.

Zoo als Jan trok hij het zich niet aan, maar hij had het ook vreeselijk gevonden dien man zoo te hooren spotten.

Hij was blij, dat ze weer bij de pastorie waren.

VIII.

HEERLIJK THUIS.

Nog rood van verontwaardiging en opgewondenheid kwam Jan bij zijn moeder. Hij wist zeker, dat moeder het ook vreeselijk zou vinden.

Vader kwam ook juist binnen, toen Jan aan het vertellen was.

„Wat een arme man!” zei vader.

„Een arme man? Een gemeene man!” riep Jan.

„Een groot mispunt,” zei Henk kalm.

„Henk, je moet niet schelden,” zei dominé Turner. „Luister eens, jongens. Stel je voor, dat iemand, die er maar iets van weet, wie *God* is, Hem zou durven bespotten.

Is dat geen arm mensch, die God niet kent?

En als jullie God wel kent, dan wil je toch ook zijn gebod houden en je naaste liefhebben. Dat is heel wat anders dan schelden.”

„De slechte menschen hoef je niet lief te hebben,” zei Jan.

„Er zijn helaas geen andere dan slechte menschen,” zei dominé Turner.

„Och,” Jan werd haast weer kwaad.

Dat wist hij immers ook wel! Maar je moest vader en moeder eens vergelijken met den papierman.

Hij kon niets op vaders woorden zeggen, maar toch.... er *was* een groot verschil, dát wist hij wel.

„De Heere Jezus had de slechte menschen wèl lief,” zei Jan's vader. „Voor de *zondaars* is Hij gekomen, niet voor de rechtvaardigen.”

„Ja, daar was weer niets tegen in te brengen,” dacht Jan.

Maar.... nu wist hij opeens het verschil. „Vader, die man gelooft vast niet in Hem en dan....”

„De moordenaar aan het kruis lasterde Hem tot vlak voor zijn dood en toch heeft Jezus hem met zich in den hemel genomen.”

Jan's gezicht veranderde.

Het was zoo! Het kon nog best.

En Jan was er opeens blij om. Blij om den papierman.

Hij zou dien man niet meer uitschelden. Hij ging — nee, dat zou niet helpen. Maar misschien zou Vader wel eens naar hem toegaan en hem alles van den Heere Jezus vertellen. En dan — je kon het nooit weten.

Jan zuchtte van verlichting. Als hij toch zijn vader niet had! O, wat hield hij van vader!

Nu moest hij naar den tuin, om een uurtje te luieren in het zonnetje.

Anders had hij daar altijd veel tegen te pruttelen, maar nu had hij zooveel waar hij over wou denken.

Hij bedacht, dat hij zelf het geld van de ruit zou gaan brengen, als vader de rekening had.

Maar hoe moest hij nu toch aan het geld komen voor het duivenvoer? Kon hij maar wat verdienen!

Jongens, dat kon misschien best. Eens had een arme jongen van school een gulden op straat verloren en toen had meester hem dien gulden terug laten verdienen.

Mocht ie elken morgen bij meester de schoenen komen poetsen, en voor ieder paar kreeg-ie een cent.

Zou hij dat ook niet kunnen doen? Zou hij eens aan moeder vragen!

En Wim Peters verdiende vaak wat bij z'n vader met stekels uit het land trekken. Vijftig stekels voor een cent!

Nee maar, dat was een mooi plan. Hij ging vast aan boer Peters vragen of hij mee mocht doen. Vijfhonderd stekels voor een dubbeltje! Dan was hij er al.

Hij genoot zoo van z'n plan, dat hij eigenlijk heelemaal niet rustte en Anneke, die hem moest wekken, verontwaardigd zei: „Jij slaapt niet eens, jij ligt pret te maken.”

Hij buitelde over de bleek, stond dan op zijn handen en dan weer op zijn voeten.

„Wat ben jij toch een gekke jongen,” zei Anneke, „het

eene oogenblik ben je zou vreeselijk ernstig en dan ben je weer zoo dol."

Ze kon Jan niet goed meer verdragen en die twee kibbelden tot den avond. Jan moest zelf om het gekibbel lachen. Hij begreep er eigenlijk niks van, dat Anneke zoo was, maar Anneke was telkens echt boos

Gelukkig dat moeder, voor ze naar bed gingen, nog wat gezelligs bedacht. Ze ging voor de piano zitten, terwijl de drie voor de zitkamer in den tuin lachten en kibbelden.

Ze speelde:

Wij zijn de jagers van Chassé,
Kom kameraad, kom, kom kameraad.
Wij nemen de boeren d'r lakens mee.
Kom kameraad, kom, kom!
Daar maken we witte broekjes van,
Kom kameraad, kom, kom kameraad.
Daar maken we witte broekjes van,
Kom kameraad, kom, kom.

Dat sloeg in. In een oogenblik liepen ze zingende op de maat door de kamer. Frits en Wim kwamen ook nog juist aanloopen. Het was een prachtige optocht.

Toen volgde:

Tur-ref in je ransel,
Tur-ref in je ransel,
Tur-ref in je berenmuts.

En nog veel meer.

Eindelijk ook:

Broeder Jacob, slaapt gij nog?
Alle klokken luiden: Bim-bam-bom.

Dat ging zoo langzaam, dat ze er zelf haast slaperig van werden.

En toen moeder haar legertje in een rustige stemming had, kwamen de mooie versjes.

Van het stille dal, waar de kleine bloempjes bloeien, en

eindelijk ook: „Er ruischt langs de wolken”. Dat zong moeder zelf zoo graag. Maar toen Anneke naar Jan keek, die dat zoo heel ernstig stond te zingen, kon ze haar humeurigheid tegen hem weer niet bedwingen, en midden onder het zingen zei ze hard: „Hè, wat zing jij valsch!”

De piano zweeg op eens, midden in een regel.

„Kat!” zei Henk.

Jan keek verschrikt naar Anneke.

Hij wist wel dat hij niet mooi zingen kon en moeder zei altijd: „Vooral zachtjes, Jan en naar de anderen luisteren,” maar als hij het zingen erg mooi vond, vergat hij dat wel eens.

„Kom maar naast mij staan, Jan,” zei mevrouw, „ik hoor je graag zingen. Als Anneke het te leelijk vindt, moet ze maar weggaan.” Toen begonnen ze opnieuw en mevrouw zong dicht bij Jan's oor. Jan zong nu wat zachter mee, maar zoo prettig als daar straks ging het niet meer.

Toch genoten de jongens alle vier van dat rustig avond-uurtje bij de piano.

Arme Anneke!

En toen het bedtijd werd en Wim en Frits weer naar huis moesten, wilden ze alle drie nog mee om de jongens weg te brengen.

Henk en Anneke kregen wel toestemming, maar Jan zag zoo bleek, die moest liever maar thuis blijven. Och, dat vond hij ook wel fijn, dan bleef hij gezellig nog even bij moeder.

En toen hij met haar samen op de rustbank zat, begon hij: „Wat was het leuk, hè moeder; als ze eens allemaal van ons waren, al die kinderen.”

Mevrouw Turner sloeg haar arm om Jan heen. Ze begreep dadelijk, dat hij er weer naar verlangde om evenals zijn vrendjes, broertjes en zusjes te hebben.

Ze praatte er nu met hem over, dat we toch altijd dankbaar moeten zijn voor wat wij hebben en dat zij, die altijd verlangen naar wat ze niet hebben, eigenlijk nooit gelukkig zijn.

En Jan luisterde naar haar met een dankbaar en tevreden gezicht.

Hij keek naar haar lieve oogen en naar dat blonde krulletje boven haar oor, dat hij zoo graag om zijn vinger wond.

Maar dat deed hij nu niet. Op het oogenblik was hij zóó tevreden zooals hij daar zat, dat hij zich niet eens wou bewegen.

En stilletjes dacht hij, dat moeder het heusch dezen keer mis had. Hij zou niet dankbaar zijn? Hij, die zoo'n schat van een moeder had en zoo'n vader!

„Moeder,” begon hij, „soms verlang ik er zóó naar en dan denk ik: nu heb ik er al vijf jaar om gebeden, nu zal de Heere God het mij wel haast geven.” En hij keek zijn moeder met vroolijke oogen aan. „Of denkt u, dat ik nog wel vijf jaar zal moeten vragen? Dat is lang, moeder.”

Maar toen zijn moeder hem geen antwoord gaf, alleen maar heel vriendelijk naar hem keek, ging hij door: „U weet toch wel, Hanna heeft ook net zoo lang gebeden, tot ze een kindje kreeg; en van dien onrechtvaardigen rechter, weet u wel, die zei, ik zal die vrouw maar helpen, want ze houdt niet op met vragen, en dan zegt de Heere Jezus dat wij ook zoo moeten bidden.”

Mevrouw Turner zei nog altijd niets.

„En moeder, als de Heere Jezus nog op aarde was, dan zou ik naar Hem toegaan en er om vragen. Dan zou Hij toch niet zeggen: „Nee Jan”. Dat deed Hij nooit. Dan zou Hij vragen: „Geloof je, dat Ik dat doen kan,” en ik zou zeggen: „Ja Heere” en dan kreeg ik het. En nu Hij in den hemel is, kan ik het toch even goed vragen en, moeder, ik geloof zeker dat ik het krijg!”

Mevrouw Turner streek over het blonde haar van haar jongen.

Er waren tranen in haar oogen. Maar niet van verdriet. Neen, zeker niet van verdriet.

Haar kleine, wilde jongen, die vaak zoo driftig kon zijn, haar jongen, kon vijf jaar bidden en wachten en vast blijven vertrouwen dat God hem verhooren zou.

„Mijn Jan,” zei ze, „ik geloof het ook.”

Hij sloeg zijn armen om haar hals. „U wil het ook zoo graag hè, u wil ook zoo graag veel kinderen hebben, zal ik er vijf vragen of zes? Zal ik het ook voor u vragen?”

„Wil je voor mij ook bidden?” zei ze.

„Vraag dan of wij God altijd innig dankbaar mogen zijn voor al wat Hij ons geeft.”

IX.

EEN DROEVE MIDDAG.

Wim Peters kwam den volgenden morgen al weer op de pastorie om plannen voor den middag te maken.

En met hun vieren spraken ze af, dat ze naar het boschje zouden gaan en Indiaantje spelen. Frits zou ook wel mee kunnen doen, dachten ze, en misschien Tom ook wel.

En op den afgesproken tijd gingen ze samen op pad.

Anneke en Jan konden het steeds minder goed samen vinden, Jan lachte spottend als ze hem telkens zoo even afsnauwde en dat kon ze nog veel minder hebben dan dat hij erg kwaad was geworden.

Ze was dus blij, dat Jan druk met Wim bezig was en zij met Henk kon loopen.

Jan was wel een jongensachtige jongen en ook geen klagende zeurpot, daar was ze nu wel achter, maar het was nu eerder of ze een klein beetje bang voor hem was. Hij lachte je uit en hij zei altijd zoo maar pardoos de waarheid.

„Die Jan is zoo'n gekke jongen,” zei ze op eens tegen Henk, „hij zegt alles zoo maar.”

Henk keek haar aan. Hij begreep gauw wat ze bedoelde.

„Jan is de leukste jongen dien ik ken,” zei hij, „en durven!” En Henk duwde zijn handen diep in zijn broekzakken en zette een gezicht of hij niet van plan was nog een woord te zeggen.

Jan en Wim hadden het druk over het Indianenspel. Van stokken zouden ze de tenten wel maken en dan op een goed donker plekje.

Anneke moest de vrouw van den hoofdman zijn en eten koken.

„Ja, en jassen van beestenvellen maken,” zei de ander.

„Ach, wel nee, jô, Indianen dragen geen kleeren, alleen maar heel mooie kleuren op hun lijf en veeren op hun hoofd.”

Ja, dat zouden ze ook doen. Vogelveeren zouden ze zoeken. Maar hoe kregen ze die om hun hoofd? Met een band er om heen? Het kan ook heel best, dat die Indianen ze in hun hoofd prikten. Het waren zulke gekke menschen.

Toen ze bij het bosch kwamen moesten de rollen verdeeld. Maar nu bedacht Wim nog iets mooiers.

Daar wist je ook meer van. Van slaven had meester op school verteld. Van suikerplantages, waar neger-slaven waren. Die moesten hard werken in de zon.

„Willem! Jan!” hoorden ze roepen. Daar kwam Tom Bruining. „Ik doe ook mee, wat spelen jullie?”

„Ha, Tom, ja, jij doet mee, wij hadden het juist over de slaven. Die slavenhouders waren gemeene lui,” zei Jan en pakte Tom bij den schouder, „en die mochten met hun slaven doen wat ze wouen. En als ik dan de slavenhouder was en jij de slaaf en ik smeeet je op den grond” — en meteen smeeet hij Tom op den grond „en ik ranselde je” — en te gelijker tijd bonkte hij op Tom's rug — „zóó weet je, dan-kon-jij-daar-niks-tegen doen.”

„Toe, wat mankeert je, ga van mij af,” riep Tom en hij schopte Jan tegen zijn enkel.

Maar Jan was volstrekt niet van plan van hem af te gaan. Jan was heerszuchtig en de rol van slavenhouder kon hij heel goed spelen.

O, die driftkop! Door de pijn aan zijn enkel werd hij woedend. Zonder te kijken waar hij sloeg, ranselde hij op Tom, die onder lag en zich niet kon bevrijden. „Zeg slaaf, wat denk jij wel, wou jij mij schoppen? Jij bent een slaaf en jij krijgt met de zweep als je niet stil bent, op je bloote rug. In de zon zal je werken, hoor je! hoor je!”

Willem Peters had eerst verbluft toegekeken. Zijn hersens werkten niet half zoo vlug als die van Jan. Wat scheelde Jan nou weer op eens.

„Toe zeg, hou op nou,” zei hij tegen Jan.

Maar Jan trok een touw uit zijn zak, dat voor het tentenmaken was meegenomen.

„En nou word je vastgebonden en in een kuil gesmeten, omdat je oproer maakt,” hijgde hij, met moeite den tegenpartelenden Tom onderhoudend.

„Jan, mijn kleeren, au, au!”

„Stil,” schreeuwde Jan en gaf zijn slaaf een harden slag op den mond.

„Dat is gemeen,” zei Wim. Nog altijd had hij toegekeken. Hij, de langzame boerenjongen, zag den kleinen, vluggen Jan altijd graag vechten en met Tom kon hij het slecht vinden. Maar anders vocht Jan altijd eerlijk en dit was gemeen.

Tom had een hand vrij gekregen. Hij grabbelde er zand en takjes mee van den grond en gooide ze Jan in het gezicht.

„Laat mij los, valscherd,” huilde hij.

Jan's woede kende geen grenzen meer. Zeker meende hij nu vast, dat hij een echte slavenhouder was.

„Slaaf, slaaf,” schreeuwde hij. „Ik maak je dood, als je niet stil ben. Ik, ik zal...” en met zijn hand hield hij Tom's mond dicht, zoodat hij geen geluid kon geven.

Nu werd het Wim toch te kras. Twee tegen één, dat was gemeen. Maar dit was toch geen gewoon vechtpartijtje meer.

„Wil je nou van hem af gaan!” riep hij en trok Jan achterover.

Henk en Anneke, die verder het bosch waren ingeloopt om een mooi plekje te zoeken, kwamen op het lawaai terug.

„Oproerlingen,” gilte Jan. „Ellendige slaven, jullie gaan in den kuil, alle twee,” en met de hand die hij nog vrij had sloeg hij Tom opnieuw in het gezicht.

Willem was sterker dan Jan en liet zich ook door „die aap van een jongen” niet uitschelden. „Laat hem los, of ik zal jou eens afranselen,” en hij wierp zich op Jan.

Maar nu schoot Henk Jan te hulp. „Wat heeft Tom gedaan, wat heeft hij gedaan?” schreeuwde hij, terwijl hij Tom's beenen al vastgreep.

„O, Tom bloedt, kijk eens hoe hij bloedt,” riep Anneke.

Ja, wat had Tom gedaan? Tom bloedt? Meteen stond Jan rechtop. „Niks” zei hij, „maar ik dacht.... ik wou, ik speelde dat ik slavenhouder was.”

„Wat ben jij een gemeene jongen,” zei Anneke. „Jij zegt altijd van die vrome dingen en jij bent zóó gemeen! Kijk eens, hij bloedt.”

Tom veegde met z'n zakdoek al snikkend langs zijn mond. „Kijk eens,” hij liet een tand zien, dien hij in z'n zakdoek hield.

„Wat een gemeene jongen,” zei Anneke weer.

„Tom, Tom,” riep Jan, „ik dacht niet.... ik wou niet”....

„Mispunt,” schreeuwde Tom en liep weg, „eer ik ooit weer met jou speel.”

Wim en Henk waren stil. Wat mankeerde Jan toch? Zoo kenden ze hem niet.

Verlegen voor elkaar stonden de kinderen daar. Jan wist niet waar hij kijken zou. Met een grooten sprong draaide hij zich om en vluchtte het bosch in.

De drie anderen gingen op den grond zitten.

„Had Tom hem niks gedaan?” vroeg Henk verbaasd.
„Wat een lummel, hij is wel een kop grooter dan Jan.”

„Maar hij had hem niks gedaan,” zei Willem.

„Jan is altijd zoo,” zei Anneke.

„Dat lieg je.”

„Nou, maar hij commandeert mij ook altijd,” zei Anneke weer.

„Jij zanikt.”

Toen hield Anneke zich maar stil. Zoo waren nu jongens! Nu namen ze het nog voor Jan op en ze hadden zelf gezien hoe ruw hij was.

„Is hij op school ook zoo driftig?” vroeg Henk.

„Och, wel nee, hij is altijd jolig.”

„Hij vindt het nu zelf ellendig. Zullen we hem opzoeken?”

„Laat hem maar.”

Wim en Henk probeerden over wat anders te praten, maar het lukte niet. Anneke treurde om den mooien middag en had toch een angstig gevoel om Jan. Ja, ze dacht ook zeker, dat Jan het nu vreeselijk zou vinden. Moest hij ook maar zoo dol niet wezen. 't Was echt een verloren middag. Ze moesten maar naar huis gaan.

„Ik ga Jan halen,” zei Henk.

Hij slenterde het bosch in en floot.

Jan zag hem dadelijk. „Moeten we naar huis?” vroeg hij.

„We moesten maar gaan, d'r is toch niks aan zoo. 't Is ook al niet zoo vroeg meer.”

Langzaam zochten ze achter elkaar den weg. Wat zag Jan bleek! Was moeder er maar bij geweest! Nee, gelukkig ook maar van niet. Moeder zou 't vreeselijk vinden. Een tijd geleden had hij nog eens wat slechts gedaan en toerl had hij gezien, dat moeder er om huilde. O, afschuwelijk! dacht hij. Moeder huilen om mij! O, ellendig! en hij liep op eens op een draf. Hij zou 't nooit vertellen. Hij moest alles maar alléén goed maken. Dan kon moeder hem niet helpen; kon moeder het hem ook niet vergeven. Nou goed dan! Dat had hij verdiend. Eigen schuld. Hij vertelde het niet.

„Wat zal je moeder zeggen?” zei Anneke nu.

„Niks, je vertelt het niet.”

„Je vertelt het niet! Begin meteen maar weer te commandeeren, wel zeker.”

„Anneke,” zei hij op eens nederig, „wil je het als je blijft niet vertellen?”

„Nee hoor,” zei Anneke verteederd, „ik ben geen klikspaan, maar ik dacht, misschien vertelt hij het zelf wel.”

„Ik vertel het niet,” zei hij stug.

Willem moest nu het zijpad in, hij ging maar meteen naar huis.

„Bonjour, hou je maar taai!” riep hij.

Nu konden ze de pastorie al zien. De ramen van de eetkamer stonden open. Zou moeder er zijn? Voor 't eerst in zijn leven zag hij er tegen op om naar huis te gaan. Een geheim voor moeder! Hij kon zich niet herinneren, dat hij vroeger ooit een geheim voor moeder gehad had. Kon hij nog maar alleen wat omlopen! Maar dan zou moeder dadelijk merken, dat er iets was. Ze moesten vooral gewoon doen.

„Praat eens wat,” zei hij tegen de anderen.

„Waarover?”

„Nou, over gewone dingen natuurlijk.”

„'t Zal nog wel geen etenstijd zijn, laten we wat in den tuin gaan spelen,” zei Anneke.

Ja, dat werd afgesproken. Als 't nog geen tijd was, zouden ze in de bleek gaan croquetten.

Ze hadden nu beiden medelijden met Jan.

Dan vindt hij het wel erg, dacht Anneke, als hij het niet aan zijn moeder durft vertellen.

Zij waren alle drie blij, dat mevrouw Turner niet thuis was. Zij was naar vrouw De Hartog en dan kwam ze altijd op 't laatste nippertje. Vrouw De Hartog hield haar zoo lang ze maar kon.

„Gelukkig maar,” zei Anneke, „wij kijken allemaal zoo saai, dan zou tante het toch wel merken.”

Henk sloeg de paaltjes in den grond. „Vooruit jong, laten we er maar niet meer over denken. Toe, speel nu leuk mee. Als tante het merkt is het nog veel ellendiger dan dat je het vertelt.”

„Ja,” dacht Jan, „nu moet ik me ook goed houden.”

„Ik zal alleen spelen tegen jullie samen,” zei hij. Hij was dol op croquet en 't gelukte hem heusch er in te komen.

Toen vader en moeder dan ook den tuin in kwamen

wandelen om de kinderen te waarschuwen voor het eten, waren ze druk aan 't spelen.

„Zoo kinderen, 'n heerlijke middag gehad?”

„Ja,” riep Anneke, „'t gaat prachtig, ik kom haast door alle boogjes.”

„Onthou maar goed hoe 't staat, jongens, 't is etenstijd. Na het eten maar verder.”

Ze draafden naar binnen om zich op te knappen en de familie ging aan tafel.

Anneke en Henk praatten druk. Anneke vertelde van bij haar thuis en men schaterde telkens om haar grappige verhalen.

Jan probeerde ook gewoon te doen, maar hij zag erg bleek.

„Is Jan moe?” vroeg z'n moeder opeens.

„Wel wat,” zei Jan en kreeg een hevige kleur.

„Ik heb wat hoofdpijn.”

„Straks maar gauw naar bed.”

„'t Spelletje moet nog uit,” zei Jan's vader.

„Ja natuurlijk,” vonden ze allemaal en Jan praatte weer mee.

Onder het zingen van den psalm had hij het haast te kwaad, maar gelukkig was er niemand die het merkte.

Hij had een gevoel of er een prop in z'n keel zat en een wee gevoel in z'n maag. Hij kon zich haast niet begrijpen dat de anderen zoo gewoon zingen konden.

Na het eten gingen ze dadelijk weer naar de bleek. Dominé en mevrouw Turner kwamen ook kijken. Nog een paar slagen en Anneke en Henk hadden het gewonnen.

„Ik feliciteer jullie,” zei Jan. Hij kon het dit keer best hebben. En z'n moeder trok 'n knipoogje tegen hem.

Toen ging hij met hoofdpijn naar bed.

X.

NACHT.

Hij lag stil, met gesloten oogen, toen Anneke en Henk naar bed gingen.

En toen moeder zich over hem heen boog om hem zachtjes een kus te geven, kreeg Jan zoo'n heel vreemd gevoel. Het was of hij kwaad op moeder was. Hij had er een hekel aan dat ze hem kuste.

Zou het waar zijn, dat moeder niets gemerkt had? Hij kon het niet gelooven. Het was ongewoon stil op de kamer en ook op die van Henk.

Zeker omdat Jan hoofdpijn had. Sliep Henk? Hij bleef luisteren. Maar eindelijk kon hij het niet meer uithouden.

Heel voorzichtig ging hij naar Henk's kamertje.

„Slaap je?”

„Nee.”

„Ik wil hier slapen vannacht.”

Henk maakte dadelijk plaats in z'n bed.

„Nee,” zei Jan, „ik wil hier alleen slapen.”

Vragend bleef Henk rechtop zitten.

Toen stapte hij er langzaam uit. „Ik blijf bij je,” zei Henk.

„Nee.”

„Toe nou, jô!”

„Nee,” zei Jan, „gå nou!”

Hij duwde Henk naar de deur. Maar Henk talmde nog. Jan zag zoo vreeselijk bleek en hij keek net of hij bang was. Hij wou Jan niet alleen laten.

Maar driftig duwde Jan hem uit het kamertje: „Vooruit, laat me nou.”

De deur klapte achter Henk dicht.

Henk stond op den zolder met zijn bezorgdste gezicht. Hij kon niet besluiten weg te gaan.

Toen hoorde hij uit het kleine kamertje een snikken, zóó verdrietig, zóó, dat hij begreep dat hij gaan moest.

Tranen drongen op in zijn oogen en met opééngeklemden lippen liep hij weg.

De deur van Jan's kamer deed hij achter zich dicht.

Hij wou er niets meer van hooren.

Hij ging in Jan's bed zitten met zijn armen om zijn knieën.

Iets begreep hij er van wat er in zijn kamertje gebeurde. Jan had kwaad gedaan, ja, gemeen gedaan. Dat vond Henk ook en Jan dacht er aan, dat God het wist. Want Jan dacht immers altijd aan zulke dingen.

Hij, Henk, dorst er nooit over te praten, maar Jan sprak er wel over met hem; dan zei Henk nooit iets terug, dat kon hij niet, maar in stilte leerde hij van Jan, die zoo fijn dacht over zulke moeilijke dingen.

Jan was zijn vriend, Jan was de allerbeste jongen dien hij kende.

Hij kon het in bed niet meer uithouden.

Het werd donker en de sterren zag hij komen aan den hemel. Hier een en daar een en daar! O, wat veel al. Wat prachtig toch! En dat Eén dat alles geschapen had! Dat alles bedacht had. God! Wat was God machtig. Die had hem ook gemaakt en wist alles van hem. Hij rilde. Dat geloofde hij natuurlijk, maar hij voelde het toch nooit zoo als Jan.

Jan hoefde zoo bang niet te zijn, dacht hij toen. Jan was veel beter dan hij. Hij keek weer naar de sterren en zijn handen knepen zich samen. Had hij wel gebeden toen hij naar bed ging? Nee, natuurlijk weer vergeten. Hij vergat het zoo dikwijls. Hij knielde. Maar bidden? Hij drukte stijf z'n hoofd op zijn saamgeknepen handen.

„Vergeef mij,” stamelde Henk. „Vergeef ons, Heere. Jan en mij ook.”

Toen kroop hij in bed. Zijn oogen hield hij dicht, de dekens trok hij ver over zich heen. Hij wou niet meer zien, hij wou slapen.

In het kleine kamertje was Jan. Hij kon óók niet bidden, hij dorst niet. Dat was zoo iets ongewoons voor hem, dat

het hem vreeselijk angstig maakte. Was dit kamertje donkerder dan het zijne? Was hij bang in donker? Anders toch niet. Hij was nooit bang. Maar nu was hij het. Jan was bang voor God! O, vreeselijk. Hij dacht er niet aan, dat het zijn Vader was, die daar boven in den hemel woonde.

Nee, hij dacht alleen aan God in den hemel, die in zijn slechte hart kon zien.

Hij zelf had nooit geweten dat hij zóó slecht was, zoo slecht als een slavenhouder.

Dat was hij, Jan Turner, die iederen avond dorst bidden om het wonder. Het wonder dat hij ook broertjes en zusjes zou hebben.

Dat had hij durven bidden, hij zoo'n slavenhouder!

Anders werd hij woedend als een jongen een hond sloeg of als hij een paard zag slaan en nu mishandelde hij zelf zijn vrindje! Het zweet brak hem uit. Met groote angstoogen zat hij in bed. Hij dacht er aan wat vader laatst uit den Bijbel gelezen had: dat God de goddeloozen niet verdragen kon. En hij was een goddelooze slavenhouder geweest.

En hij had den papierman nog wel zoo'n slechtaard gevonden. Ja, dat moest hij noodig vinden.

Toen kwam het hem ook weer te binnen wat vader gisteren gezegd had van den papierman: „Voor de rechtvaardigen is de Heere Jezus niet gekomen, maar voor de zondaars. Zelfs voor den moordenaar aan het kruis.”

„O Heere Jezus!” Met een harden snik viel hij weer neer in zijn bed. Zijn gezicht in zijn kussen, snikte hij: „Heere Jezus.” Lang lag hij stil te schreien, z'n knieën opgetrokken en zijn gezicht verborgen.

En het was of God in den hemel dat ééne woordje genoeg vond: „Heere Jezus!” Want er kwam weer rust en vrede in hem.

Hij zocht in zijn bed naar zijn natten zakdoek en veegde er zijn oogen mee af.

Toen zag hij weer hoe donker het was. Het was zeker al midden in den nacht. Hij ging eens even voor het raam kijken. De zwarte boomen in den tuin stonden doodstil en prachtig schitterden de sterren er boven. Daarboven woonde God in den hemel. Die had zijn gebed verhoord.

Hij vond den nacht nu mooi en dat hij zoo'n hoofdpijn

had, vond hij niks erg meer. Wel snikte hij nog telkens even, maar hij was toch zoo blij.

Wat zou moeder zeggen als hij haar morgen alles vertelde?

Hij verlangde zoo om het haar alles te zeggen.

Hij keek uit over den tuin.

En nu opeens zag hij in zijn verbeelding: Tom! Tom met zijn uitgeslagen tand en bebloed gezicht.

Die arme Tom! Als iemand hem, Jan, toch eens zoo geslagen had, terwijl anderen het zagen. O, hij zou het niet kunnen verdragen! Zou hij het ooit zoo'n jongen kunnen vergeven?

Het bloed vloog hem in het gezicht als hij er maar aan dacht. Arme, arme Tom. Hoe maakte hij dat ooit weer goed.

Toen knielde hij voor zijn bed en bad: „Ach, lieve Heer, mag het als U blijft alles weer goed worden voor Tom en mag ik iets heel heerlijkks voor hem bedenken, zoodat hij weer heelemaal blij wordt? Amen.”

Lang lag hij weer rustig in bed, toen zachtjes de deur van het kamertje open ging en een witte gedaante langzaam naar hem toe kwam.

„Slaap je?” vroeg Henk.

„Nee, kom je bij me?”

Jan schoof wat op en Henk lag al naast hem.

„Nacht,” zeiden ze en draaiden elkaar den rug toe.

En de één was even blij als de ander, dat hij zijn vriend bij zich had.

Toen sliepen ze beide in.

XI.

DE DUIVENTIL.

Henk werd den volgenden morgen wakker met een blij gevoel. Hij dacht: „er is vandaag iets prettigs,” maar wat, dat kon hij zich niet indenken.

Toen kwam hem langzamerhand weer in de gedachte, hoe ze 's avonds naar bed waren gegaan en hoe het toen was met Jan. Dát was toch heusch niets prettigs.

Hij stak zijn hand uit om te voelen, waar Jan lag. Die had toch bij hem geslapen! Dat had hij toch niet gedroomd?

Maar Jan was er niet.

Hij begreep nu opeens, hoe het kwam, dat hij het gevoel had van iets prettigs, Het was weer goed met Jan! En hij had bij hem mogen slapen.

Maar waar zat die jongen nou?

Zou het al zoo laat zijn? En waarom had Jan hem niet geroepen, dat deed hij anders 's morgens altijd.

Hij sprong uit bed. Het was al bijna acht uur op zijn horloge.

„Zeg Henk,” riep Anneke aan de deur, „hoe laat is het? Zóó flauw, Jan is al weg en hij heeft mij niet eens geroepen.”

Henk lachte stilletjes. Moest ze eens weten, dat Jan er den heelen nacht niet geweest was!

„Acht uur,” riep hij terug.

Henk was in een oogenblik aangekleed, iets wat bij den langzamen Henk zelden voorkwam. Maar hij moest weten waar Jan zat.

Jan stond bij het kraantje in de gang zijn handen te wasschen. En boenen!! Hij lachte toen hij Henk zag: „Ben ik ook vuil?” vroeg hij en liet Henk zijn pak inspecteeren, terwijl hij zijn natte handen ver van zich afhield.

„Waar ben je geweest?” Henk nam een kleerschuijer en veegde even over Jan's pakje.

„Nee, je bent niet vuil, waar ben je geweest?”

„Vertel ik niet,” lachte Jan geheimzinnig.

Dat kon hij ook niet vertellen, want dat was nu zijn geheim en dat moest hij eerst aan moeder vertellen. Dan zou moeder wel begrijpen, dat hij nu weer vroolijk zijn kon. Toen hij dien morgen wakker geworden was stond hij dadelijk naast zijn bed, want hij had een groot plan.

Gisterenavond had hij het laatst gebeden of hij wat heerlijks voor Tom mocht bedenken.

En direct toen hij wakker werd, wist hij het. Eens toen Tom bij hem te spelen kwam, was hij juist bezig zijn duiventil in den grond te zetten. Hij was zoo blij met zijn duiventil en ook een beetje trotsch er op. Hij had hem zelf gemaakt en moeder had hem geteekend. Het was een prachtige en zoo heelemaal van hem. Zoo een bestond er niet meer.

En toen had Tom gevraagd: „Zeg, maak er ook zoo een voor mij. Mijn vader zal het hout wel betalen.”

Maar Jan was eigenlijk een beetje kwaad geworden. „Nee,” had hij kort gezegd.

„Nou, waarom niet, wat hindert het nou wat je timmert.”

„Tweemaal hetzelfde doe ik niet.”

Maar dat was het niet alléén geweest. Jan had ook niet kunnen velen, dat Tom net zoo'n duiventil zou hebben als hij. Tom wou altijd hebben wat Jan had.

En deze was nu zoo écht van hem. Moeder en hij samen gedaan! En nu gingen ze hem ook nog samen verven.

Maar Tom was altijd begeerig naar dien duiventil blijven kijken.

En nu Jan vanmorgen wakker werd, wist hij het opeens: Tom zou het allerliefst zijn duiventil willen hebben.

En meteen dat hij dat wist, stond hij voor zijn bed en gooide zijn kleeren aan. Maar alles deed hij heel stil. Niemand mocht hem hooren. Met een keukenstoel in de hand ging hij naar den tuin.

Zou hij het alleen kunnen? Hij klom op den stoel en nam eerst het dak van de duiventil af. Zwaar hoor, zoo boven je macht te tillen! Toen was hij gauw uit elkaar.

Maar toen moest hij uit den grond gedraaid! Dat ging moeilijk. Hij haalde een schop en groef de aarde los. Zoo hoor, hij had 'm! Hé, hé, hij zuchtte er van, Het hout was gelukkig niet zwaar, hij kon het gemakkelijk dragen.

Maar hoe laat zou het zijn? Zouden Sijtje en Jansje al op zijn?

Dat waren de dienstmeisjes van notaris Bruining. Jan kende ze goed. Ze gingen bij zijn vader op catechisatie en als vader jarig was of als 't Nieuwjaar was, dan kwamen ze feliciteeren. Ze waren altijd erg aardig tegen Jan. Ze zouden hem vast wel helpen.

Daar sloeg de torenklok zes uur.

„Nog wel wat vroeg,” dacht Jan.

„Weet je wat! ik loop achterom, dan kan ik den paal over de schutting zetten.”

Dat deed hij en toen ging hij terug om het andere te halen.

Dat dorst hij niet over de schutting te gooien, het mocht eens breken.

Heel voorzichtig, droeg hij het den weg over. Lastig hoor! Hij moest tweemaal rusten onderweg. Zou het nu nog klaar komen vóór Tom wakker werd? Dan liep hij weer zoo vlug hij kon. Het zweet parelde op zijn voorhoofd. Toen hij er was, zag hij Sijtje in de voorkamer. Ze ging hem vlug opendoen toen hij haar wenkte en dadelijk toen ze tegen hem wou beginnen te praten, hield hij zijn vinger tegen zijn mond: „Zachtjes, het is een geheim.” Toen vertelde hij haar fluisterend, dat deze duiventil voor Tom was en of ze hem helpen wou alles in elkaar te zetten, voor Tom wakker werd.

Ze vond Jan zoo'n aardigen, vriendelijken jongen en ze wou hem dadelijk helpen.

Jansje kwam er ook bij. Samen schroefden ze den paal in den grond, achter in den tuin. Je kon er van uit het huis niets van zien. Handig zette Jan alles in elkaar en de meisjes keken bewonderend toe: „Wat een flinke jongen.”

„Later kom ik hem afverven,” zei Jan. „Hij is nog niet heelemaal klaar.”

Toen sloop hij zachtjes weer door de gang. Hij keek even naar boven, toen ze langs de trap kwamen en hij

lachte zachtjes met de meisjes. „Slaapt nog,” wees hij naar boven. „Fijn gelapt, zeg!”

Hij zou juist de deur achter zich dicht trekken, maar toen bedacht hij nog wat. Hij zocht in zijn broekzak. Er kwam een klein, heel vaak dichtgevouwen briefje uit.

„Dit is voor Tom,” zei hij opeens heel ernstig.

„Zal je hem dat straks geven?”

Het meisje beloofde het. Het was een briefje aan Tom. Er stond in: „Tom, achter in je tuin staat mijn duiventil.

Die is voor jou. En als ik jarig ben, krijg ik immers de duiven van vader? Die krijg jij ook. Allemaal. Ben je as je blijft weer goed op me? Ik zal je nooit weer slaan. Van Jan Turner.”

Mevrouw Turner's blik zocht dadelijk naar Jan toen zij beneden kwam.

Hij lachte haar vroolijk toe en sloeg zijn armen om haar hals.

„Wat scheelt er aan?” vroeg ze zachtjes en keek bezorgd naar

zijn bleek gezichtje en dikke oogen.

„Vertel ik u straks allemaal,” fluisterde hij terug. „Als we alleen zijn.”

Onder het ontbijt moest mevrouw Turner telkens even naar haar jongen kijken. Ze zuchtte haast onmerkbaar. Wat zag dat kind bleek! Hij had iets verkeerd gedaan, dat had ze gisteren dadelijk gezien. En hij had haar niets verteld. Hoe kon hij dan toch zoo vroolijk zijn.

Het ontbijt was afgelopen en dominé Turner ging naar de studeerkamer. Maar even daarna was hij weer terug.

Hij stapte op Jan af en pakte hem bij den schouder. Zijn gezicht stond vreeselijk boos. „Wat heb jij gedaan?” zei hij streng. „Notaris Bruining is bij mij geweest.”

Jan's vroolijk gezicht betrok.

„O, wat jammer,” zei hij verslagen.

„Wat jammer,” zei dominé Turner, terwijl hij zijn zoon door elkaar schudde.

„Wat ben jij een leelijke jongen! En om daar niets van te vertellen.”

„Wat is er dan toch?” vroeg mevrouw Turner angstig.

„Hij heeft Tom Bruining een tand uitgeslagen, zoo maar voor de grap en Tom zat vol striemen van een touw, waar hij hem mee vastgebonden had. En den vorigen dag had hij Tom in de sloot gegooid. Vooruit marsch, naar je kamer. Ik wil je den heelen dag niet zien.”

Met één sprong was Jan bij de deur en rende naar zijn kamer.

Dat hij daar nu niet aan gedacht had! Natuurlijk zou mijnheer Bruining het komen vertellen. „Maar in de sloot gegooid heb ik hem toch niet,” troostte hij zich zelf.

„Zijn jullie daar bij geweest?” vroeg dominé Turner aan Henk en Anneke.

„Ja,” zei Henk, „en dat van die sloot dat liegt ie.”

„Dat mag je niet zeggen, dat kan je wel niet gezien hebben,” zei oom.

„Dat liegt ie,” herhaalde Henk met nadruk.

„Maar,” zei mevrouw Turner, „dat andere is toch waar.”

„Ja,” zei Anneke, „maar dat vond-ie zelf zoo vreeselijk en dat had ie niet bedoeld.”

Ze had Jan's verdrietige gezicht van gisteren niet vergeten en ze wou hem helpen.

„Niet bedoeld, bedoeld,” barstte oom weer los. „Hij heeft hem zoo, expres in het gezicht geslagen en hem met een touw vastgebonden. Waar of niet?”

Het was waar. „Maar dat van die sloot, dat liegt ie!” herhaalde Henk weer.

„Stil, Henk,” zei oom ernstig en ging de kamer uit.

„En hij heeft het mij niet verteld,” zuchtte mevrouw Turner.

Daar begreep Henk ook niets van. Waarom eigenlijk niet? Jan vertelde anders altijd alles.

„Gaat u naar hem toe, tante,” pleitte hij.

„Nee, ik ben zoo boos op hem.”

Henk had wel willen zeggen: hij heeft er zoo'n vreeselijk verdriet om gehad. Maar dat zei hij niet. Het was hem net of hij dan een geheim van Jan vertelde, dat hij, Henk, toevallig alleen wist.

„Ga u toch maar, tante.”

„Nee,” schudde ze.

De kinderen bleven stil op de groote vensterbank zitten, terwijl mevrouw Turner de kopjes waschte.

„Dacht ik vanmorgen nogal, dat alles weer goed was,” peinsde Henk. „Waarom heeft hij het ook niet verteld?”

Mevrouw Turner kon het toch niet lang uithouden. Ze moest haar jongen spreken.

Ze stapte zijn kamer binnen. Jan hield op met op het raam teekenen en keek vragend zijn moeder aan.

„Gelukkig,” zei hij toen.

„Kind,” zei ze verdrietig, „kind, ik herken je niet, heb je daar nu geen vreeselijk verdriet van?”

„Ja, maar nu niet meer.” En in zijn oogen was geen verdriet te lezen.

Ze begreep haar eigen jongen niet: „Nu niet meer?”

Ze ging op één van Jan's lage stoeltjes zitten. Jan ging ook zitten.

„Ziet u,” begon hij peinzend, „gisteren dacht ik, dat ik nooit weer zou kunnen bidden. Zoo'n gemeenert als ik.”

Hij hield zich even stil. „En toen midden in den nacht, toen kon ik het toch weer en toen werd ik zoo blij. En toen heeft God mij alles vergeven, moeder, alles.”

Mevrouw Turner keek zoo onderzoekend naar Jan alsof ze hem nog nooit gezien had.

„Jongen,” zei ze, „maar Tom dan, je hebt hem toch een tand uitgeslagen, je hebt toch ook groote schuld tegen Tom. En ook tegen mij, waarom heb je het mij niet verteld?”

Jan kreeg tranen in de oogen.

„Weet u, dien éénen keer” — en hij fluisterde haar met een roode kleur iets in het oor ofschoon ze alleen waren — „weet u, toen ik dát gedaan heb, toen hebt u *gehuild* en dat *wou* ik niet, dát *wou* ik niet.” Hij sprong op van zijn

stoeltje, zoodat het omviel en liep zijn kamer op en neer, kampend met zijn tranen en rood tot in zijn hals.

Zijn moeder pakte zijn hals, toen hij langs haar kwam: „Dat was toch niet goed, lieve jongen, nu weet ik het immers toch.”

Even dacht hij na.

„Maar moeder, nu heeft God het al weggedaan, allemaal. Vader heeft het van de week gelezen, al je roode zonden worden heelemaal wit, heelemaal, er blijft niks van over om Jezus' wil. Dat staat er toch, hè moeder?”

Even later zat mevrouw Turner met Jan op haar schoot. Die groote Jan! Ze hoorden vader vlug de trap op komen. Daar kwam hij binnen. In zijn hand had hij een klein vodje papier. Jan zag het dadelijk; dat was zijn briefje aan Tom.

Moeder stond haastig op en voor vader iets zeggen kon, was zij met hem de kamer weer uitgegaan.

Jan bleef alleen. Hoe kwam vader nu aan dat briefje! Hij teekende verder op de ramen. Hij moest hier den heelen dag blijven. Maar moeder was niet boos meer. Heerlijk!

Daar hoorde hij vader weer op de trap. Vader kwam binnen. Het briefje aan Tom had hij nog steeds in zijn hand en zijn lorgnet had hij nog op.

Jan werd er verlegen van, zooals vader naar hem keek.

Maar toen gaf vader hem een hand. „Kerel,” zei vader, „als God je vergeven heeft, dan vergeven moeder en ik het je ook. Ga maar naar beneden.”

En meteen was vader al weer weg.

Jan wachtte, tot hij vader in de studeerkamer had hooren gaan. Toen stormde hij de trap af.

Mevrouw Turner liep in den tuin met Anneke aan den eenen arm en Henk aan den anderen. Dààr hoorden ze Jan's fluitje en zagen zijn vreugdegezwaai.

„Ik kom ook, ik mag weer.”

Tante en de kinderen liepen juist zoo ernstig te praten. Maar nu schoten ze alle drie in den lach. Daar had je hem weer!

Het was net of moeder hem medelijdend aankeek en Henk keek verwijtend. Je duiventil! Maar in Anneke's blauwe oogen blonk één groote bewondering. Wat een jongen! Wat een held! Z'n duiventil waar hij zoo trotsch

op was! Waar hij zoo verlangend naar kijken kon. Die hij zelf gemaakt had! Die had hij weggegeven om het weer goed te maken. Wat een jongen! Medelijden kon ze niet met hem voelen. Spijten kon het haar ook niet. Ze was trotsch op hem.

En die duiven! Waar hij den heelen dag over praatte en 's nachts van droomde!

Nee, dat was wat anders dan zij, die er Marietje voor op liet draaien. Maar zooals Jan, zie je, zoo was ook niemand.

Alles wat ze tegen hem gehad had in al die dagen, was ze vergeten.

En op eens boog ze haar blozend gezichtje met de blonde krullen naar hem toe: „Als je jarig bent, krijg je van mij een cadeau. En daar zal je effetjes blij mee zijn!”

Een leuk kind was het toch!

„Fijn dat jullie allemaal weer goed op me zijn,” zei Jan en hij danste van innig genoegen. Maar Henk's gezicht bleef strak. Die laffe Tom met Jan z'n duiventil. Hij had hem wel terug willen halen. En tante begreep hij ook niet. Mijnheer Bruining had gezegd, dat hij de duiventil terug zou laten brengen. Maar oom en tante hadden „nee” gezegd. Eens gegeven, blijft gegeven.

Had mijnheer Bruining eens tegen hem moeten zeggen! Dan was ie hem toch zeker dadelijk gaan halen! Die leelijke leugenaar, die gezegd had dat Jan hem in de sloot gegooid had. Nou, op een pak ransel van hem kon Tom nog rekenen, zoo gauw als ie hem zag!

XII.

RUSTIGE DAGEN.

Het was Zaterdagmorgen en het moest zeer stil zijn in huis, voor vader.

Anneke was heel blij, toen tante voorstelde met z'n vieren een eindje te gaan wandelen. Ook Jan en Henk waren in hun schik met het plan.

Ze wisten eigenlijk niets samen te spelen. Het was of ze een klein beetje verlegen voor elkaar waren, vond Jan.

Met moeder wandelen, dat was heerlijk. Jan voelde zich zoo veilig aan moeders arm en Henk's booze bui zakte.

Ze liepen maar kalmpjes en praatten niet veel, want ieder had zoo zijn eigen gedachten.

Anneke besloot vast en zeker, dat zij ook aan tante zou vertellen, wat ze voor verkeerd gedaan had.

Maar dat was nu erg moeilijk geworden en ze moest er toch ook met tante alleen voor zijn. Telkens keek ze even vóór tante langs naar Jan. Hij zag er zoo blij uit. En toch was hij zijn duiventil kwijt.

Ze deden boodschappen in het dorp er kwamen ook langs den papierman.

Mevrouw Turner zuchtte even toen ze het inktpottenraam zag: „Och, och, wat jammer van dien gezelligen winkel.” En toen vertelde ze dat vader gezegd had, dat Bouwman juist was komen afscheid nemen, toen Jan ziek was. Ze zouden hem eens op gaan zoeken, als ze weer in Amsterdam kwamen. En Jan vertelde van al de mooie boeken, die hij bij Bouwman bekeken had en van de vele platen.

En zoo kwamen ze vroolijk babbelend weer thuis.

Morgen zou het Pinksterfeest zijn.

Nu moesten ze nog samen naar vrouw De Hartog om soep voor haar zieke dochter te brengen. Anneke zou eerst het kannetje dragen, maar ze vond het erg moeilijk werk. Toen droeg Jan het, zóó maar, met groot gemak en zonder morsen.

Anneke moest mee naar binnen, vond Jan. Henk kon wel buiten blijven.

En Anneke was weer vol verbazing over Jan. Zij vond het zoo akelig om naar zoo'n ziek meisje te gaan. Maar Jan maakte het meisje op eens vroolijk. Hij vertelde, dat hij naar Amsterdam geweest was, en van Mien Hasselman, die vroeg of de papierman koud was. O, die Mien! En toen liep hij op zijn handen door de kamer. Dat vond het zieke meisje zoo prachtig. „Toe Jan, nog eens, doe het nog eens!” En dan ging hij weer, hup, kop naar beneden. Hij beloofde bij het weggaan: als hij een boek voor zijn verjaardag kreeg, dan zou hij het haar heelemaal komen voorlezen.

Anneke had geen woord gezegd, zoolang ze bij vrouw De Hartog waren. Maar toch vond ze het leuk, dat ze meegegaan was. Die Jan kon ook van alles.

Die Zaterdag bleef een stille dag.

En toch! wat was het heerlijk gezellig in de pastorie.

Aan de koffietafel werd maar weinig gesproken. Dat kon niet om vader.

Drie preeken moest de dominé maken. Het leek Anneke erg moeilijk toe. Zoo'n dominé had het toch ook lang niet prettig, hoor! Niet eens vrij op Zondag. Dat was eigenlijk nog de drukste dag. En dan altijd zoo te moeten denken! Het leek Anneke toe of oom niet eens wist wat hij at. Zoo stil en in gedachten zat hij. En toch was het niet saai. Al die vriendelijke gezichten en het gevoel dat niemand haast had, gaf zoo iets vredigs.

's Middags zaten ze samen in de zitkamer voor de open deuren. Henk speelde zachtjes op zijn mondharmonica. Dat kon hij zóó mooi, dat iedereen er graag naar luisterde. Jan lag op zijn rug op den grond, hij leek wel erg moe. En tante zat te breien met zoo'n blij gezicht!

Toen moest ze vertellen, en ze begon. Al die oude kindersprookjes vertelde ze, die de kinderen al lang kenden. Maar

ze vertelde zóó mooi en zóó geheimzinnig, dat de kinderen luisterden of ze het nog nooit gehoord hadden.

Anneke mocht een kopje thee inschenken, voor allemaal.

Gezellig hè? Zoo heel anders dan wanneer ze thuis met haar eigen serviesje thee schonk. Zoo echt, of ze tante's groote dochter was.

O, gezellige pastorie! Die mooie, rustige kamer, die vroolijke bloementuin, dat heerlijke gefluit van de merels. Hier kon zelfs Anneke rustig blijven en haar gedachten laten gaan.

En ze dacht er over, hoe het toch kwam, dat ze Jan zoo slecht had kunnen uitstaan. Hij was toch zoo'n aardige jongen. Vóórdat ze nog op Boschwijk kwam had ze immers al telkens gedacht, dat ze niet met hem zou kunnen opschieten. Wanneer was dat toch begonnen? En nu kwam haar iets te binnen. Toen haar vader eens een dag naar Boschwijk was geweest, had ze hem den volgenden dag tegen haar moeder hooren zeggen: „Die Jan is toch zoo'n beste jongen; dat is zoo'n echt geloovig kind.”

Zoo'n echt geloovig kind! Ja, dát was het. Toen had zij meteen gedacht: „Het zal wel een ouwe zeurkous wezen.”

Verbeeld je, een jongen, waar je van zegt: „Een echt geloovig kind”!

En voortaan als ze van Jan hoorde, dacht ze: „Ik zou hem vast geen leuken jongen vinden.”

Ze kreeg een vuurroode kleur nu ze er aan dacht. Want dat ze zag dat Jan zoo'n flinke jongen was, dat hij z'n duiventil had weggegeven, zou dat niet juist komen door dat wat haar vader bedoeld had? En dat al de jongens zooveel van hem hielden en alle menschen van het dorp?

Nee, dat kon niet, om zoo iets hielden jongens niet van elkaar.

Dat kwam, omdat hij zoo moedig was en zoo eerlijk en zoo vriendelijk.

Maar dát hij dat was, was hij dat misschien ook weer doordat hij was zooals haar vader bedoelde?

„Wat is Anneke stil,” zei tante. Zij trok haar petekindje even tegen zich aan. „Krijg ik nog een kopje thee?”

„Fijn”; ze voelde zich metéén weer groot en schonk voorzichtig de kopjes vol. Ze mocht er ook één naar voren brengen in de studeerkamer.

Oom knikte maar even, toen ze het bij hem neerzette en op haar teenen sloop ze weer weg. In de studeerkamer was het zoo stil en niet zonnig zooals in de zitkamer.

Ze had haast medelijden met oom, die daar alleen zoo hard moest studeeren. Veel te gauw ging de rustige dag voorbij en toen Anneke 's avonds in haar bedje lag was het uit met haar rust.

De seringentak! Nu kon ze niet slapen voor ze het verteld had. Maar beneden zat oom bij tante. En ze moest tante toch alleen hebben. En hier was Jan.

Ze zou wachten tot hij sliep en dan vragen of tante even bij haar kwam.

Maar terwijl ze wachtte, gingen haar gedachten door. Haar geweten begon te spreken en klaagde haar aan. Zoo lang als ze nu bij oom en tante was, was ze niet lief geweest. Ze was oneerlijk geweest. Ze had een ander de schuld laten dragen van wat zij gedaan had en onvriendelijk en snibbig dat ze geweest was! Alle dagen. Vooral tegen Jan. Waarom? Omdat ze vond dat hij beter was dan zij. Ja, daarom! dat wist ze nu zeker. Vooral toen hij op een avond tegen haar gezegd had, dat ze zoo oneerbiedig bad, dat ze eigenlijk heelemaal niet bad, toen had ze een hekel aan hem gekregen.

Ze begon het benauwd te krijgen. Ze vond zichzelf nu een heel slecht kind.

En zonder te bedenken of Jan wel sliep, begon ze angstig te roepen: „Tante, tante!”

Dadelijk kwam tante naar boven.

„Wat is er, is er brand?” vroeg ze lachend. Maar toen ze het angstige gezichtje van Anneke zag, zei ze: „Ach, ze heeft zeker gedroomd.”

Mevrouw keek even bij Jan. Hij sliep en woelde in zijn slaap.

Anneke schudde maar steeds van neen. Ze had niet gedroomd.

„Is ze dan een klein beetje ziek?” vroeg tante. Alweer „nee”.

„Of verlangde ze naar huis?” „Nee.”

„Maar wat dan, Anneke?”

Anneke trok tante's hoofd tot vlak bij zich en fluisterde in haar oor: „Ik heb niet gebeden.”

„Ooo! Nee natuurlijk, dan kan je niet slapen.” Tante ging bij Anneke's bed zitten en nu vertelde Anneke alles. En eigenlijk had ze toch niet gedacht, dat tante het zóó erg zou vinden.

Ja, mevrouw Turner vond het heel erg en ze zei dat Anneke morgen ook alles aan Marietje moest vertellen en vragen of Marietje het haar vergeven wou.

Daar zag Anneke erg tegen op. Dat vond ze heel moeilijk.

Maar toch, ze was o zoo blij, dat ze het tante eindelijk verteld had en dat tante nu weer goed op haar was.

„En nu moest ze maar bidden, dat God haar ook vergeven wilde, en dan rustig slapen gaan,” zei tante, en kuste Anneke weer goedennacht.

„Tante, nog even hier blijven, ik moet bidden en . . . en ik weet niet . . . ik kan het niet.”

Mevrouw Turner begreep haar. „Zeg mij dan maar na,” zei ze zacht.

Tante hielp haar klein nichtje en zoo vroeg Anneke den Heere om vergeving.

Toen kon ze rustig gaan slapen.

Nacht Anneke!

Hoe het kwam begreep Anneke zelf maar half, maar zeker is het, dat ze de dagen, die nu volgden, de heerlijkste, de zonnigste en mooiste van alle vacantedagen vond. Dat de klokken zoo mooi konden luiden, dat er zooveel vriendelijkheid was op de gezichten van de Boschwijkers, dat een pinksterpreek zoo blij kon zijn, dat de kleuren in huis en tuin zoo stralende waren, dat alles wist Anneke pas de laatste dagen dat ze in Boschwijk logeerde.

Wat zou ze hier graag nog lang, lang blijven.

Maar het mocht niet.

Eén dag nog en dan ging Anneke weer naar Amsterdam.

Maar in haar hartje nam ze mee een innige blijheid, die zij te voren niet gekend had.

XIII.

JAN'S VERJAARDAG.

De veertien dagen waren ongemerkt voorbijgegaan en op een mooien Zaterdag was het Jan's verjaardag.

's Morgens stond hij altijd vroeg op als hij jarig was en ging dan naar vaders en moeders slaapkamer, om zijn gelukwenschen en zijn cadeautjes in ontvangst te nemen.

Als er iemand jarig was, mocht je elkaar 's morgens vroeg wakker maken, vonden ze in de pastorie.

Want zoo'n dag moest vooral zoo lang mogelijk duren.

Maar nu op zijn tienden verjaardag had Jan geen haast.

Wel was hij al vroeg uit bed gesprongen en had voor het raam staan kijken in den vroolijken, zonnigen tuin.

Maar met het naar vader en moeder gaan draalde hij.

Hij wist immers ook wat hij kreeg. En ook wat hij daarmee doen ging. En eerlijk gezegd, dat stemde hem niet vroolijk.

Wat hij van moeder kreeg wist hij niet, maar vaders cadeau wist hij zóó goed, dat hij aan dat van moeder niet denken kon.

Hij zou zich maar aankleeden en voor dezen keer niet naar vader en moeder gaan vóór hij klaar was.

Toen ging hij. Hij wou ze toch ook vreeselijk graag zien, zijn duiven.

Moeder maakte hij eerst wakker: „Moeder, ik ben jarig!”

Ze was dadelijk overeind en kuste en feliciteerde haar eenigen jongen met zijn tienden verjaardag.

„Och, och, wat heb ik al een jongen! Tien jaar.”

En Jan werd echt vroolijk. Hij was toch jarig. En Moeder was zoo blij. Zij hield zoo vreeselijk veel van hem.

Toen greep Moeder boven haar kussen. „Kijk, hier is mijn cadeau.”

Het was een mooi gebonden boek.

„Niels Holgersson's Wonderbare Reis,” las Jan.

Voor iederen verjaardag vroeg hij een boek en hij was er altijd weer dol blij mee.

Toen hij er moeder voor kuste, klonk het uit vaders bed:

„Ben ik ook haast aan de beurt, of is alles vandaag voor moeder?”

Jan liet moeder los en keerde zich naar vader.

„Ja,” zei vader, „mijn cadeau kon onmogelijk boven mijn kussen staan.”

Ze schaterden het alle drie uit. Stel je voor!

„Het staat beneden in de bijkeuken. Je moet maar eens gaan kijken. En ik hoop, dat je er toch plezier van hebt, mijn kerel, mijn dappere jongen!” En vader kuste hem en drukte hem tegen zich aan, zoo stevig, dat Jan's oor pijn deed tegen de knopen van vaders nachtpak. Maar Jan vond het toch heerlijk, dat vader zoo deed, zoo echt verjaardagsachtig.

In de bijkeuken stond zijn cadeau. Hij ging er bij op de knieën liggen.

Prachtig! Prachtig waren ze, zijn duiven. Ze werden blij toen ze Jan zagen. Ze kenden hem goed. Vader had ze van boer Peters gekocht en boer Peters had de allermooiste voor hem uitgezocht. Dat zag hij dadelijk. Er waren twee doffers en twee duiven. Ach, wat een prachtig rond kopje had die grijsblauwe en wat een slanke pootjes. „Jullie gaan mee naar buiten, jullie zijn nu van mij,” zei hij.

Hij nam de mand en droeg haar naar de bleek. Daar waar de duiventil gestaan had. Daar stonden ze prachtig in de zon. „Jullie zullen wel honger hebben,” redeneerde hij verder, „maar ik heb geen voer. Wacht, ja, ik weet wat.” Hij draafde naar de keuken en kwam met een zak rijst terug. Jammer dat hij ze niet uit den korf kon laten, maar dat dorst hij niet doen. Er mocht er eens een wegvliegen! Dat ging nu niet.

Hij voerde ze één voor één. Hij stak zijn hand door den korf en aaide ze, één voor één. „Mijn duiven,” zei hij, „ja, jullie zijn van mij!”

Maar toen was het hem te veel. Hij wierp zich voorover in het gras vlak naast zijn duiven, met zijn hoofd op zijn arm en hilde alsof zijn hart zou breken. „Jullie zijn nu toch nog van mij,” snikte hij er tusschen door. Eindelijk kon hij weer naar ze kijken. „Roe-ke-roe, roekeroe,” deed hij, „zeg eens, roe-ke-roe tegen den baas, kennen jullie den baas wel?”

De duiven in de mand werden levendig. Ze wilden er graag uit. En de tranen bij Jan begonnen weer te vloeien omdat dat niet kon. Hij stak weer zijn hand naar binnen en streelde ze; hij zat met z'n beenen om den korf; hij wou ze zoo dicht mogelijk bij zich hebben. Maar hij zag ze niet. Hij kon door zijn dikke tranen niet heen kijken.

„Mijn dappere jongen,” had vader gezegd. Moest vader vooral tegen hem zeggen! Uit alle macht hield hij zijn tranen terug en veegde zijn oogen af.

Nee, wat hij was?

Vreeselijk ondankbaar was hij.

Eerst had hij gebeden of hij iets heel heerlijks voor Tom mocht bedenken en nu was zijn gebed verhoord en nu ging hij liggen huilen. Nee hoor, dat wou ie niet. Hij zou zich niet door zijn tranen op zijn kop laten zitten en bovendien... nu zag hij Tom weer voor zich, Tom zonder tand, Tom met een touw vastgebonden.

„Ik doe het maar dadelijk,” praatte hij weer hardop.

Eerst keek hij nog eens goed rond. Vader en moeder waren toch nog niet op? En Marietje?

Nee, die was er ook niet.

Niemand had gezien dat hij huilde.

„Kom maar mee met den baas, jullie krijgt een heel mooi huis. Heeft de baas zelf voor jullie gemaakt.”

Hij nam den korf op en stapte den tuin door. Voor hij het bruggetje overging, zette hij hem nog even neer. Stak weer zijn hand naar binnen, maar

toen hij bemerkte dat daardoor zijn tranen meteen weer naar buiten kwamen, nam hij met een ruk den korf op en stapte verder.

Het was nog stil op den weg. Als hij iemand tegenkwam, deed hij of hij geen tijd had om stil te staan. Hij verlangde er naar dat hij er maar was. De weg viel hem lang.

Toen hij er eindelijk was en aangebeld had, zette hij de mand vlak voor Jansjes voeten neer. „Hier zijn ze,” zei hij, „voor Tom. Dag Jansje.” En op een draf verdween Jan, zonder meer met één blik naar zijn duiven om te zien.

Hij holde door naar zijn kamer.

„Kon je nog zien, dat hij gehuild had?”

Nou, of je!”

Hij dook zijn hoofd in zijn waschkom en bette zijn oogen.

„Zoo, nu zag niemand het meer.”

Toen ze aan het ontbijt zaten, vroeg moeder vroolijk: „Wel, heb je al in 't nieuwe boek gelezen?”

„Nee,” probeerde hij ook vroolijk te zeggen. Het was eigenlijk zoo, dat hij niet eens aan het boek gedacht had. Alleen aan zijn duiven. Maar van de duiven sprak gelukkig niemand.

„Ik ga den heelen morgen lezen,” zei hij. Hij mocht nog niet naar school van den dokter. Jammer, anders had hij de duiven misschien vergeten. Gelukkig dat hij de volgende week weer gaan zou.

Vanmiddag kwamen zijn vrienden spelen. Tom ook. Hij was met Tom groote vrienden geworden, nadat Tom bij hem was geweest om te zeggen hoe blij hij met de duiventil was. „En,” zei Tom, en trok hem in een hoekje, „het is niet waar, dat het jouw schuld was dat ik in de sloot ben gevallen. Dat heb ik ook tegen mijn vader gezegd.”

Na het ontbijt nam Jan dadelijk zijn nieuwe boek en begon te lezen.

Het eerste hoofdstuk was griezellig en spannend. Hij genoot. „Hebt u het gelezen, moeder? Eenig?”

Mevrouw Turner was blij, dat ze het zoo goed getroffen had.

Maar het tweede hoofdstuk was van wilde ganzen. En nu was het vreemd. Jan kon toch wel goed lezen. Maar als hij nu „ganzen” las, dan dacht hij „duiven”.

De wilde ganzen vlogen zoo vroolijk in den zonneschijn. En nu zag Jan zijn duiven vliegen. En zonder dat hij het wilde, waren zijn tranen er weer. Hij keek even onder uit of moeder het niet gezien had. Hij veegde ze gauw weg en begon weer te lezen. Maar toen kwamen ze alweer: die wilde ganzen, die duiven, die tranen.

Mevrouw Turner deed wel of ze het niet zag, maar ze had het toch gezien en het deed haar zoo'n verdriet om haar jongen, dat hij nu niet blij kon zijn op zijn tienden verjaardag. Vader had nog den vorigen dag tegen haar gezegd: „Zal ik hem de duiven voor Tom geven en dan nog een paar voor hem zelf?”

Maar moeder had gezegd: „Nee, dat zou hij niet willen. Hij wil zijn eigen duiven geven, dat heeft hij beloofd.”

Nu was het even, of het haar speet. Hij was wel erg ondeugend geweest, maar hij was anders zoo'n lieve jongen. Iedereen hield van hem. En hij werd toch maar ééns in zijn leven tien jaar. Kon ze maar iets bedenken, waardoor hij vandaag verder die duiven vergat.

Wacht — ze wist iets.

„Jan,” zei ze, „ik heb nog een verrassing. Als je het hoofdstuk uit hebt, kom dan eens naar me luisteren.”

Klap! dicht was het boek en Jan was de kamer al uit.

„Ik kom dadelijk,” riep hij.

Samen stapten zij den tuin in.

„Jij houdt immers veel van baden?” begon ze.

Jan lachte. „Nou, of ie.” Hij kreeg zeker een zwempakje.

„Jij gaat van den zomer baden — iederen dag — zes weken lang.”

„O, moeder, hoe kàn dat?”

Hij trok haar bijna op den grond van plezier.

Mevrouw Turner lachte geheimzinnig.

„Heel ver weg,” zei ze.

„Ver weg? Waar dan?”

„Vreeselijk ver weg en in de zee,” plaagde ze.

„Is dat heusch? Is het geen grapje? Toe nou moeder, vertel toch 's.”

„Bedaar toch,” lachte moeder, „kan ik nu zoo vertellen?”

Ze gingen naast elkaar op den hoogen drempel van de zitkamer zitten, naast den sringenboom.

„Nu, luister dan maar. Oom Jaap en tante Cor gaan met al de kinderen naar zee — dat weet je. Nu hebben vader en de dokter en ik er eens over gepraat of dat voor jou ook niet goed zou zijn. De dokter dacht, dat je dan een flinke, sterke jongen zou worden. En oom Jaap en tante Cor willen je wel mee hebben. En Anneke wil het zoo graag! Als alles goed gaat zal het gebeuren. Dan mag je alle dagen baden. Niet maar zoo eens tot je buik er in, zooals hier in het meertje, maar heelemaal kopje onder, in de zee.”

Jan sloeg zijn armen om moeders hals.

„O, moeder, moeder, wat heerlijk! wat fijn! wanneer gaan we?”

„Nog een poosje geduld hebben. In Juli denk ik.”

„Maar u gaat toch ook mee? En Vader?”

„Wel nee, jongen, dat zouden we toch immers niet kunnen betalen. En vader en ik hebben het ook niet nodig.”

Jan's gezicht betrok even.

„Dan zal ik zoo naar huis verlangen.”

„Och kom. Daar is alles zoo heel anders, dan je gewend bent, daar vliegen de dagen om, zonder dat je tijd hebt om te denken, en dan kom je bruin en sterk terug.”

„Fijn!” lachte Jan, weer bemoedigd door moeders woorden — „dan hoef ik nooit weer in dien akeligen stoel te liggen.”

„Kijk,” zei mevrouw Turner, „daar is Tom al. Wat draaft die jongen!”

Ja, daar kwam Tom den tuin in. En zonder te groeten zei hij tegen Jan: „Kijk eens!” Hij zette zijn tanden vast op elkaar en trok zijn lippen zoo ver mogelijk vaneen.

Jan was een en al verbazing. „Kijk eens!” riep hij ook en wees met uitgestrekte vinger naar Tom's mond. „Een tand!”

„Heeft de tandarts in Amsterdam gedaan,” vertelde Tom. Hij stapte de kamer binnen en bekeek zijn prachtigen tand nog eens in den spiegel. Hij vond het voornaam, zoo'n nagemaakte tand in zijn mond.

„Dat hebben groote menschen ook,” pochte hij.

Jan juichte van plezier. O, heerlijk! Nu was alles weer goed! „Kan je nu alles weer zeggen? Zeg 's slikken? En sluipen.” Ja, hoera! hij kon het. Nu kon niemand hem meer uitlachen. Alles was weer goed.

O, wat een dankbaar gevoel kwam er in Jan's hart.

„En hoe vind je de duiven? Prachtige, hè? Moet je ze in de zon zien!”

„Ja,” zei Tom, „ik moet er twee van aan jou geven, heeft vader gezegd.”

„Nee,” zei Jan, „eens gegeven, blijft gegeven en ik ben zoo blij, o zóó blij dat ik ze gegeven heb.” Hij draafde naar de studeerkamer. „Vader, kom toch eens kijken. Tom heeft een tand!” Dominé Turner kwam dadelijk mee om dat prachtige te zien en het leek wel of hij even blij was als Jan. O, hij begreep zijn jongen zoo goed. Hij schudde Tom en Jan allebei de hand alsof ze allebei jarig waren en ze dansten allebei aan dominé's hand op en neer.

Ze deden alle drie erg mal van plezier.

's Middags kwamen de jongens spelen en het werd een heerlijke middag. Zoo'n pret hadden ze in lang niet samen gehad.

En 's avonds! Ze waren juist klaar met eten. Daar werd gebeld. „Een pakje van 't spoor,” zei Marietje. „Uit Amsterdam.”

„Van Anneke,” zei Jan dadelijk.

„Het leeft,” zei Marietje.

„Griezelig,” vond moeder.

Jan's adres stond er op.

Ze stonden er allemaal om heen.

Het was een duivenmand.

Jan was sprakeloos.

Maar moeder was toch zoo blij! Het leek wel of het voor haar was. „Die snoezige Anneke,” zei ze, „dat lieve kind! Ik wist ook wel, dat ze zoo'n schat was. Die lieve kleine Anneke!” Zoo stond mevrouw daar bij het mandje met twee prachtige roode duiven.

„Kijk Jan, hier is een briefje, lees eens gauw.”

En hij las:

Lieve Jan.

Ik feliciteer je met je verjaardag. Hier is het cadeautje dat ik je beloofd heb. Het is alléén voor jou en je mag ze nooit, nooit weggeven. Dan blijf ik altijd kwaad op je.

Het zijn postduiven. Ik heb ze zelf met vader gekocht in een heel vies straatje. Kijk maar, er zit een kokertje aan hun poot. Daar kan je een briefje in wegsturen. Hoe dat moet weet ik niet. Mag ik gauw weer in Boschwijk komen? Dag Jan en Oom en Tante.

Je Anneke.

Vader hield het mandje omhoog.

„Prachtstukken,” zei hij.

Jan was nog steeds stil. „Nu heb ik geen hokje,” zei hij.

Maar zijn moeder was niet uit het veld te slaan. Ze was veel te blij.

„O, dat is heelemaal niks,” zei ze. „Dat hebben we gauw genoeg klaar. Haal je timmergereedschap maar.”

Jan draafde naar Hasselman.

„Marietje, boven op zolder staat zoo'n houten kistje, weet je wel? Wil je dat eens even halen?”

„Ja mevrouw.” En ook Marietje draafde weg.

„Kijk Jan, van dit kistje zullen we het maken. Zie je, dat kan best.”

Moeder teekende een grooten, schuinen driehoek op een plank. Dien moest Jan uitzagen.

„Dat is voor het dak,” zei mevrouw Turner.

Toen Jan klaar was, begon ze zelf het vlieggat voor uit de kist te zagen.

„Maak je toch niet zoo moe,” zei vader. „Zal ik het eens doen?” Maar toen moesten moeder en Jan vreeselijk lachen. Vader en zagen! Nee, dat hoefde vader nu heusch niet aan te bieden. Daar zou nu net niks van terecht komen.

Moeder werkte voor drie en onderhand zei ze dan telkens weer: „Die lieve kleine Anneke.” Want Jan deed ook niet veel. Die zat maar stil naar zijn duiven te kijken. *Zijn* duiven. Maar deze kenden hem niet en werden schuw als hij zijn hand door de mand wou steken.

Mevrouw Turner teekende weer een langwerpige vierkantje op de plank. „Zagen, Jan.”

Dat was het vliegplankje.

„En het schuine dak kan morgen wel, vannacht gaat het niet regenen,” besliste mevrouw.

Nu nog een deurtje en een raampje er in en ook nog een gat, waar het aan opgehangen moest worden.

Voor Jan naar bed ging, was het hokje al zoo ver klaar, dat het tegen den muur van de bijkeuken kon opgehangen worden. Toen haalde hij heel voorzichtig de prachtige duiven uit de mand. Hij moest ze even aaien.

Hij klom met één duif in zijn hand op de trap en duwde hem voorzichtig in het hokje. Flap! deurtje toe. Vader reikte hem nu de tweede aan. Wip, ook achter het deurtje. Het deurtje draaide aan een spijkertje boven het vlieggat.

„Maandag zullen we het alles mooi afmaken,” zei moeder. „Maar vannacht zijn ze veilig.”

En nu moest ook de jarige man naar bed. Hè, hè, wat een dag. Wat een heerlijke, heerlijke verjaardag.

„Nacht mijn lieve jongen,” zei mevrouw Turner, toen ze nog even bij het bed kwam. „Wat heb jij vanavond veel te danken.”

XIV.

ZEE EN DUIN.

Gelukkig dat Jan in de weken, die tusschen zijn verjaardag en zijn gaan naar zee lagen, weer naar school mocht. Anders zouden ze zeker nooit omgekomen zijn. Het was dan ook geen kleinigheid met zoo'n aardigen oom en tante en al die gezellige neefjes en nichtjes zes weken uit te gaan.

Op een mooien morgen bracht zijn vader hem naar Amsterdam, en van daar vertrok hij met de heele familie Keller naar hun badplaats.

Dat was een leventje!

Alle dagen in zee! Heerlijk, dat golvende water om je heen te voelen! Heerlijk, je te laten optillen door de mooie witgekuifde golven. Heerlijk was alles — en ofschoon Jan 's avonds in bed wel eens erg naar Boschwijk verlangde, iederen dag genoot hij weer opnieuw.

Waar hij ook van genoot — dat waren zijn eigen rood-bruine wangen. Hij werd sterker. Hij hoefde 's middags niet meer te rusten. Wat zou moeder blij zijn! Trotsch lachte hij, als hij in den spiegel keek, tegen zijn eigen bruine gezicht en streek zijn verschoten haren zoo ver mogelijk naar achteren.

Anneke en hij waren nu de beste vrienden.

„Ik lijk niks meer op thuis, hè?” vroeg hij haar.

„Nee,” stemde Anneke toe, „toen zag je zoo bleek.”

„En sterk ben ik! Moet je eens kijken.”

Hij liet de spieren van zijn armen zwellen, terwijl hij zijn vuisten naar de schouders boog. Dat had hij van Aart geleerd, Anneke's broer.

„Voel eens,” en vrij onzacht kwam zijn vuist op Anneke's schouder neer.

„Au zeg, ben je mal?” Anneke wreef haar schouder. Maar kwaad werd ze niet. Ze kibbelden haast nooit meer samen.

Het waren heerlijke dagen en zooals Moeder gezegd had — ze vlogen om.

Alle weken schreef Moeder een langen brief. Na 't lezen er van was Jan altijd een poosje stil. Want *thuis* was toch *thuis*.

Thuis was toch *thuis*. En vader en moeder, die waren zoo héélemaal van hem. Zoo heel, heel anders nog, dan oom en tante en Aart en de nichtjes.

Aart was ook nog heel anders dan Henk.

Henk hoorde bij thuis. Dat was zoo'n klein beetje zijn broer. Maar toch, nee, ook dat was nog anders dan vader en moeder.

Nu het laatst had moeder geschreven over den papierman.

Vader was bij hem op bezoek geweest. En langzamerhand had hij vader iets verteld van zijn leven. „Die arme man!” schreef moeder. Eerst had hij zijn geld verloren. Toen zijn vrouw, waar hij zoo vreeselijk veel van hield, en toen zijn oudste zoontje. Nu had hij niets meer over dan zijn kleine Willy en dat was nu ook nog zoo'n vreeselijk zwak kindje. „Al dat verdriet heeft die man niet kunnen dragen. Het heeft hem hard en boos gemaakt,” schreef moeder. En nu Jan dat wist, was het hem net alsof hij 's avonds in bed zelfs naar den papierman verlangde.

Die hoorde ook bij thuis. Bij Boschwijk! . . . .

Kom, nu wou hij niet zoo flauw zijn om naar huis te verlangen.

Maar hij kon niet laten om verder te denken. Ja, hier aan zee was het mooi en heerlijk!

Maar bij boer Peters te spelen, dat was toch ook echt. Hij zag nu Peters voor zich met zijn rooie gezicht en

zijn vroolijke blauwe oogen. Hij zag hem nu zooals hij hem Zondagsavonds dikwijls op de pastorie had zien zitten. Dat was heel wat anders dan op de boerderij. Dan keek hij niet zoo trotsch rond, maar rookte stil uit zijn lange pijp en blies aandachtig kringetjes in de lucht. En nu zag Jan heel die gezellige kamer van thuis, van Zondagsavonds, waar de mannen zaten te rooken en te praten en de vrouwen gezellig om moeder heen. Moeder met haar lieve gezicht, ook wat rood door het drukke theeschenken zeker. Ook vader en de meester.

Meester was zijn vriend. Hij ging achter den stoel van meester zitten, op den grond, dan vergat moeder wel eens even dat het bedtijd was en hij zat daar alleen achter die stoelen en speelde dat hij een groote man was. Hij sloeg ook zijn beenen zoo ver mogelijk over elkaar en deed ook of hij rookte. En plotseling kwam meester's groote, witte hand naar achteren en stak hem stilletjes een koekje toe.

Dan was het heelemaal ècht.

Maar meestal was hij dan ook meteen verraden en dan had je het: „Zit Jan daar nog? Het is bedtijd, hoor!”

Maar meester hielp hem weer. Die gaf hem nog gauw een raadsel op of zoiets. En als hij boer Peters goênacht zei, hield die zijn been tusschen zijn voeten gevangen. Zoo werd het altijd lekker laat.

Als hij eindelijk in bed lag gingen ze dikwijls zingen. Zwaar en langzaam ging het. Een beetje zooals in de kerk. Moeder speelde.

Wat was dat nu? Huilde hij? Och, het was net of hij nu een klein beetje heimwee kreeg.

„Zeg,” zei hij met een schorre stem tegen Aart, „zullen we nog wat praten?”

Maar Aart sliep al.

En even later sliep Jan ook. Hij droomde dat hij weer in Boschwijk was en door de lange dorpsstraat liep. Zijn duiven vlogen om hem heen.

Alle menschen lachten vriendelijk tegen hem en vrouw De Hartog riep tegen hare zieke dochter: „Trientje, daar is Jan van dommenie ook weer.”

Maar toen hij den volgenden morgen wakker werd en van uit zijn bed de zee al hoorde ruischen en klotsen, was

Boschwijk al weer vergeten en verlangend naar de groote zee trok hij haastig zijn kousen aan.

„Toe nou, jò, kom er uit,” riep hij tegen den nog slaperigen Aart. „Ga mee naar de duinen!”

En toen ze klaar waren en meenden dat ze de eersten zouden zijn, waren Guus en Anneke er ook al.

„Fijn,” vond Jan, gingen ze leuk met hun vieren. En stoeiend en lachend rolden ze van de duinen en klommen er op en zochten bramen en boschbessen en ze genoten.

Ook als ze weer terug waren in het gezellig huisje en Jan tusschen al de kinderen aan het ontbijt zat, genoot hij, met klein Eefje naast zich. Dat was zijn lievelingetje. O, wat kon hij schateren om haar lief klein-kindergebabbel.

Dat was er thuis niet en dat zou hij vreeselijk missen als hij weer in Boschwijk was.

Al die vier weken dat hij nu bij oom en tante was, had Eefje naast hem gezeten aan tafel en het allerliefste was ze bij Jan.

Maar vandaag ging oom Jaap met de grooten een lange wandeling maken. Heelemaal langs het strand en als het kon een eind door de duinen terug.

Anneke en Eefje bleven bij moeder.

Anneke kon het niet goed hebben dat ze niet mee mocht, maar ze wist ook wel dat ze zoover niet loopen kon.

Vroolijk ging mijnheer Keller met zijn kleine kudde op stap.

Het was een heerlijke dag. Frisch streek de pittige zee-wind langs hun haren.

„Ik zal jelui laten loopen,” zei mijnheer Keller, „dat je, als je vanavond thuis komt, nog alleen maar trek hebt om in je bed te kruipen. Voort mijn paardjes!” En vroolijk zwiepte hij met zijn wandelstok.

„Wij komen niet langs het strand terug, maar door de duinen, jongens, wat zal ik jullie laten klauteren, deze dag zal je heugen,” plaagde mijnheer Keller.

„Maar voor we teruggaan, zullen wij fijntjes uitrusten en heerlijk koffiedrinken.”

De kinderen sprongen en stoeiden om hem heen. Vader had zoo jolig gekeken toen hij zei van dat koffiedrinken, dat was zeker iets bijzonders.

„Ik weet een huisje,” zei mijnheer Keller, en hij lachte

zoo vroolijk, „waar je de lekkerste pannekoeken van de heele wereld kunt eten; bij een oud, krom vrouwtje. Daar gaan we heen.”

„Net Hans en Grietje,” zei Guus.

En Jan stelde zich dadelijk voor hoe dat huisje er uit zou zien. Het had natuurlijk een dak van stroo en er stonden rooie geraniums voor de ramen en een dikke poes lag opgerold in de vensterbank. Het oud vrouwtje had zeker een heel vriendelijk gezicht, en een witte muts op.

„Wij zullen haar „Grootje” noemen,” zei Jan.

„Wij gaan naar Grootje,” lachten ze allemaal.

En mijnheer Keller leek wel de vroolijkste van alle.

„Hoe weet u dat van het huisje van Grootje?” vroeg Aart.

De oogen van oom stonden zoo guitig.

Jan begon te vinden dat oom op zijn moeder leek.

„Heel lang geleden ben ik daar eens met tante geweest. O, heel lang geleden, toen jullie nog niet bestonden.”

De kinderen vonden, dat er geen gezelliger tocht te bedenken was, dan deze. Jan zag in zijn gedachten een mooi begroeid duin en aan den voet daarvan een strooi-gedakt huisje, met het oude vrouwtje in de deur.

En rooie stoelen met rieten zittingen; en er vóór op het gras kleine rooie tafeltjes. Aan een van die tafeltjes oom en tante.

Aart was er niet en Guus niet. Alleen oom en tante waren er. Heel jong. Oom en tante waren nog niet eens samen getrouwd.

„Toen was u niet eens met tante getrouwd,” zei Jan.

Mijnheer Keller keek eens even naar Jan en lachte. „Goed geraden,” zei hij. „Het was drie weken voor wij trouwden; het was een heerlijke dag.”

Jan stond stil. „Tante moet meegaan,” zei hij. „Zal ik haar nog gaan halen?”

„Ik zal tante precies vertellen, hoe het huisje er uitziet en als Grootje nog zulke lekkere pannekoeken kan bakken, ga ik er nog eens met tante alleen heen. Fijn! Zonder jullie!” En hij draafde van een duin af.

„Oom lijkt op moeder,” dacht Jan weer.

„Jongens,” zei oom, „laten we nu niet verdwalen. Wij zijn nu van het strand af en wij gaan door de duinen en

de denneboschjes en dan moeten we ons huisje zoeken. Maar het is nog heel ver."

Mijnheer Keller haalde een groote kaart uit zijn zak en ging, de kaart uitgespreid, tegen een duin zitten.

Jan vond den tocht nu nog veel echter worden. Het huisje zoeken, dat was nog veel leuker dan het precies weten.

Het was warm, al woei er een stevige bries. Mijnheer Keller was gemakkelijk plat-uit gaan liggen om de kaart te bekijken. De drie jonge hoofden bogen zich naast hem over de kaart.

"Wij kunnen rechts en we kunnen links," wees oom. "Beide paden brengen ons waar wij zijn willen." Guus en Jan waren al weer opgestaan; ze wisten genoeg. Aart ging met zijn vader nauwkeurig alle paadjes na.

Plotseling gaf Jan Guus een stomp en wees met guitige oogen naar oom's zak. Een ondeugende flikkering in de oogen van Guus en voor dat Jan verder tijd had een woord te zeggen, liet ze zich naast haar vader neer en pakte vaders portemonnaie, die juist langzaam uit zijn zak in het zand gleeed.

Mijnheer Keller noch Aart bemerkten er iets van.

Guus en Jan, die twee rakkerts, proestten samen en toen ze weer op stap gingen door het heerlijke dennenbosch zat de heerenportemonnaie veilig in den jongenszak.

Ze bleven achter en giegelden samen. Een prachtmop!

"Pas op, Aart, ze bakken ons een poets. Wat hebben die twee toch?" En mijnheer Keller dreigde ze met zijn stok.

Maar ze zetten onschuldige gezichten en liepen weer mee.

Ze praatten niet veel samen. Het was warm en de tocht was lang en de hemel diep blauw en het bosch zoo mooi.

Jan dacht aan alles tegelijk: aan zijn vader op de studeerkamer in Boschwijk, aan moeder, die zijn duiven voerde, aan oom's portemonnaie in zijn zak en aan oud-Grootje waar ze heen gingen.

"Nu kunnen wij wéér links en rechts," zei mijnheer Keller, "en dan is het niet ver meer." "Zullen wij doen wie er het eerst is?" zei Guus. "Vader en Aart links en Jan en ik rechts?" "Je kent het huisje immers niet," zei haar vader.

"O, dat herken je zoo maar," zei Jan. "Kom Guus!"

Toen Guus en Jan met hooge kleuren en groote pret-

oogen uit het bosch te voorschijn kwamen, zaten mijnheer Keller en Aart op groene stoeltjes voor een laag huisje.

„Is het hier?” vroeg Jan.

„Ja, maar het is erg veranderd,” zei oom.

„Toch eenig,” vond Guus.

Het dak was niet van stroo, geraniums stonden er niet voor de ramen. De stoelen waren niet rood. Maar gezellig was het er toch. Een groote boom hing half over het oude huisje heen en de dikke poes, die was er.

„Waar zou Grootje zijn?” fluisterde Jan.

„Zal ik eens naar binnen kijken?” Hij liep dicht langs de ramen, maar binnen gaan dorst hij niet goed. Een heerlijke baklucht kwam hem tegemoet.

„Ik ruik ze!” riep hij. Er waren nog meer menschen en kinderen. Zij waren er niet alleen zooals oom en tante er alleen geweest waren.

En inplaats van Grootje kwam er een kelner naar buiten.

Dat was jammer.

Maar Jan liet zich zijn vreugde niet bederven.

„Dat is de kleinzoon van Grootje,” zei hij. „Grootje bakt ze alleen; ze is te oud om te bedienen.”

„Hoe gaat het met uw Grootmoeder?” had Jan haast gevraagd. Maar mijnheer Keller bestelde pannenkoeken en fosco en meteen was de kelner weer weg.

De kinderen gingen het huisje inspecteeren. Ze hoopten zoo dat ze Grootje zien zouden, maar ze wilden niet vragen. Stel je voor dat ze eens dood was!

De pannenkoeken smaakten heerlijk. Geen twijfel aan, die had Grootje zelf gebakken! Bijna zoo lekker als vòòr vijftien jaar, zei oom. Hij streek de hand eens door zijn haar: „Och, och, wat word ik oud!”

Maar de kinderen lachten er om. Oud? Heelemaal niet oud.

„Kom mee, jongens, even bij de kippen kijken,” zei Guus. Jan ging met haar mee.

„Kelner, aannemen,” riep meneer Keller.

„Twee gulden 95, mijnheer.”

Mijnheer Keller greep in zijn zak. Toen in den anderen.

„Aart, mijn portemonnaie!” zei hij met een verschrikt gezicht.

„Wat, vader?”

Weer zoeken in den anderen zak. Toen in den binnenzak.

„Weg!” zei hij.

„Wat, vader?”

„Mijn portemonnaie verloren.”

Aart zocht op de tafel, onder de tafel, onder de stoelen.

„Nee,” schudde hij. Mijnheer Keller voelde weer in al zijn zakken.

Guus en Jan kwamen langzaam aanslenteren. Aart liep ze tegemoet met een angstig gezicht.

„Vader heeft z'n portemonnaie verloren, wij kunnen niet betalen.”

De kelner stond met een strak gezicht, kaarsrecht bij het tafeltje.

Toen stapte Jan kalm op hem toe.

„Hoeveel krijgt u, mijnheer?” vroeg hij.

De kelner fronste de wenkbrauwen. „Twee gulden vijf en negentig,” zei hij koud.

Met het plechtigste gezicht van de wereld haalde Jan oom's portemonnaie te voorschijn en legde deftig drie gulden op de tafel.

Mijnheer Keller's schaterlach deed alle mensen naar het tafeltje kijken. Hij pakte de portemonnaie en Jan. Hij betaalde den kelner en toen: „Wacht jou bengel, ik zal je!”

Maar terwijl de portemonnaie in veiligheid gebracht werd, bevrijdde Jan zich. Oom hem na. Het werd een wilde wedloop om de tafeltjes. Alle mensen hadden pret en allemaal hielpen ze Jan. Oom moest het verliezen: „Ik zál je wel, wacht maar, ik zál je wel!” dreigde hij nog, en lachend liet hij zich weer op zijn stoel vallen.

Maar de lucht betrok en de wind werd krachtiger.

„Kom jongens, bengels, we gaan weer,” commandeerde mijnheer Keller.

Och, dat alle heerlijke dingen toch zoo gauw voorbij gaan! Nu al weer naar huis.

Ze moesten vooral den langsten weg terug nemen.

Vroolijk als toen ze 's morgens weg gingen werd de terugtocht aanvaard en blij zagen ze ook eindelijk hun huisje in de verte.

Wel stond de hemel nu dreigend, wel joegen de wolken langs de lucht en sloeg de wind hun het zand in het gezicht, maar het was een heerlijke dag geweest.

XV.

EEN GROOTE GEBEURTENIS.

En toch! Voor Jan zou het mooiste nog komen. Tante stond in de deur van hun huisje uit te kijken.

Zeker een beetje ongerust of ze wel voor de bui thuis zouden zijn.

Ze fluisterde even met haar man en toen zei ze:

„Kijk eens, Jan, een brief van vader.”

„Van vader?”

Jan bekeek het adres met alle aandacht. Ja, van vader was ie. Anders altijd van moeder.

Jan ging er mee naar zijn slaapkamer.

Dien brief van thuis wou hij altijd alleen lezen. Moeder zou toch niet ziek zijn, dat vader daarom schreef?

Hij las:

„Mijn lieve oudste.

Ja, dat ben je nu. Maar mijn eenige ben je niet meer. Jan, vannacht heb je een lief, klein zusje gekregen....”

Verder las Jan niet.

Wat? Wat?

„Het Wonder, het Wonder!” schreeuwde hij.

Hij kon het haast niet gelooven. Hij begon weer opnieuw te lezen. „Jan, vannacht heb je een lief, klein zusje gekregen. Moeder en ik zijn zóó blij!”

„O moeder, moeder!” riep Jan.

En toen? O groote, kleine Jan! toen begon hij te schreien.

Was dát waar? Was dat zoo? Had hij een zusje, hij groote jongen van tien jaar?

Had God dát voor hem gedaan?

Meer nog dan de blijdschap over het zusje voelde hij dit: God! De groote God in den hemel had naar hem, kleinen jongen, geluisterd en zijn bidden verhoord.

Hij had dit héél groote voor hem laten gebeuren.

En in zijn kleine jongensziel kwam een groote aanbidding.

Woorden wist hij niet, maar hij vouwde zijn handen en knielde voor God, dien hij danken wou.

Zijn gebed verhoord! Daar had hij toch altijd vast op gehoopt. Waarom schrok hij er dan nu zoo van, nu het kwam?

Och, omdat het immers zoo heel groot en wonderlijk was. Eigenlijk tè heerlijk om te gelooven. En dat hij zichzelf nu zoo heel klein voelde.

Daar hoorde hij de deur opengaan en tante kwam binnen.

„Tante, het is gekomen!”

Maar tante scheen het al te weten.

„Hoe vind je het, zoo'n lief klein zusje?”

En nu juichte het in hem: „Een zusje, een eigen, eigen zusje.”

Hij viel tante om den hals. „O, ik ben zoo blij, kan ik nu dadelijk naar huis? Ik wil dadelijk gaan.”

„Dadelijk, dat kan niet, jongen.”

„Ik wil, ik moet, ik ga dadelijk,” riep hij. „Toe tante, laat mij dadelijk naar huis gaan.”

„Schrijft vader dat?” vroeg mevrouw Keller, „heb je vaders brief goed gelezen?”

„Natuurlijk,” zei hij en raapte den brief van den grond.

Maar nu zag hij, dat hij den brief heelemaal niet gelezen had. Alleen maar de eerste zinnen.

Vader schreef verder: We hebben haar „Nettie” genoemd. Moeder en ik begrijpen hoe je naar je kleine zusje verlangen zult. Over een paar daagjes gaat oom Jaap naar Amsterdam en dan kom je zeker mee? Kan je zoo lang wel wachten? Ja, dat verwacht ik van mijn oudsten zoon. Dat is beter, Jan. Moeder stuurt je een kus en kleine Nettie ook.

Je je liefh. vader.

Het was alsof Jan's blijdschap even bekoeld was, toen hij den brief had gelezen.

Hij had een zusje en hij mocht het nog in dagen niet zien.

„Dat is beter, Jan,” schreef vader. Waarom was dat nu beter? Maar vader schreef dat hij verwachtte dat Jan rustig blijven zou.

Met een zucht bedacht hij, dat dat dan ook moest.

En al zag hij zijn zusje ook niet, hij h ad haar toch en dat was het voornaamste.

„Wanneer ga ik?” vroeg hij tante.

„Zoo gauw mogelijk, hoor, maar je moet nog even geduld hebben.”

Op de trap kwam hij Anneke tegen.

„Anneke, weet je het?” vroeg hij.

„Wat?”

„Ik heb het gekregen!”

„Wat dan toch?”

„Mijn zusje,” zei hij.

Anneke begreep er niks van.

„Tante Annie heeft een lief klein meisje gekregen,” zei haar moeder.

Anneke was verbluft. Jan had een zusje gekregen? Hij had het toch gekregen?

Ze kon het maar niet gelooven. „Toch geen Duitschertje?” vroeg ze haar moeder. „Een echt eigen kindje?”

„Ja hoor!” lachte mevrouw. „Echt eigen.” Toen liep ze Jan na naar buiten. Maar Jan was al niet meer te zien. Hij was het strand opgelopen. De wind was opgestoken, hoog sloegen de golven op. Maar Jan liep, draafde, sprong! Hij lachte hardop. Soms ook even kwamen er tranen. Door den wind? Of door het verlangen? Door het vreeselijk verlangen naar huis? „Nettie!” zei hij telkens. „Nettie, Jan komt wel, hoor! Ik zal je wel loopen leeren! En praten! En je mag op Jan's rug rijden, hoor!” En dan vocht hij weer met wind en tranen en schopte naar de witte schuimbollen die uit de zee naar hem toewoeien.

Daar kwamen een heer en dame aan. Verder zag hij niemand op het strand.

Ze waren verbaasd, dat joggie daar alleen te zien loopen in den storm.

„Zoek je iemand?” vroegen ze hem.

Maar hij verstond het niet in den wind. Hij dacht natuurlijk dat ze vroegen waarom hij zoo blij was. Want anders wist hij niets.

„Ik heb een zusje!” zei hij.

„Zusje” verstond de dame alleen.

Ze kenden Jan wel en dachten dat hij Anneke zocht.

„Die is allang thuis,” riep ze dicht bij Jan's oor.

Jan begreep en knikte. Hij ging den kant op naar huis. En nu lachte hij hardop. Ze meende dat Anneke zijn zusje was! „Ha, ha.” Zijn zusje? Nee, dat was zoo heel anders. Heel anders! Zijn zusje was van hem! Heelemaal zooals vader en moeder van hem waren. En het leek hem net of hij dat zusje altijd gehad had. Het was, als kon hij niet eens meer denken dat hij géén zusje had. En de schuimballen vlogen om zijn voeten en de wind joeg hem over het strand en hij was de gelukkigste jongen van de wereld. „O, moeder, moeder!”

XVI.

THUIS.

De groote dag kwam, waarop Jan met oom Jaap naar huis ging.

Het is te hopen, dat Jan niet vergeten heeft tante heel hartelijk te bedanken voor de heerlijke vacantie, die hij bij haar gehad had, maar mogelijk is dat wel. Want hij had maar één gedachte: „Naar huis!”

Zelfs om van klein Eefje te scheiden, viel hem nu niet moeilijk. Zij wou niet dat Jan wegging, maar hij kuste haar en beloofde dat hij gauw weer bij haar kwam in Amsterdam. En toen hij in den trein zat, dacht hij niet meer aan haar, maar aan het kleine meisje in Boschwijk. En aan moeder. Aan vader ook wel, maar toch veel meer aan moeder. Hoe moeder kijken zou en wat moeder nu zeggen zou. Moeder en hij hadden er zoo vaak samen over gepraat immers. Moeder wist toch hoe hij er om gebeden had. Alleen moeder kon er iets van begrijpen hoe blij hij was.

Oom en hij praatten niet veel samen.

Jan stond maar voor het raampje en keek uit. Nu waren ze hier, nu hier al, en verder, steeds verder ging de trein en kwam nader en nader bij huis, bij Boschwijk.

Ja, nu kon hij het dorp al zien, dáár lag het. Nu zou hij moeder dadelijk zien.

Moeder! Ja, daar door de boomen kon je even de pastorie zien. Daar! Ja, daar had je hem. Nog even, toen reed de trein zachter, toen langzaam, daar stopte hij.

En op het perron stond vader!

Vader alleen? Waarom moeder niet? Het portier ging

open en vaders gelukkig gezicht boog over hem heen. „Dag, mijn jongen!”

Hij kuste vader, maar alles wat hij zei was: „Waar is moeder?”

„Thuis natuurlijk,” lachte dominé Turner.

„Thuis natuurlijk?” Hoe had hij het nu met z'n vader.

„Thuis natuurlijk?” Als ze *hem* in meer dan vier weken niet gezien had, hem, die zóó naar haar verlangde?

Met moeite verborg hij zijn teleurstelling en hij liep met vader en oom naar huis. Steeds een paar stappen voor ze uit. Moeder zou hem toch wel tegemoet komen? Maar nu zag hij de pastorie al en moeder zag hij nog niet.

„Ik zie moeder nog niet,” zei hij opeens tegen zijn vader.

Toen begreep vader hem. Hij trok Jan's arm door den zijnen. „Dat kan ook niet, beste jongen, luister eens: moeder is niet ziek, maar ze ligt toch in bed. Zwak weet je en ze moet dat kleine kleutertje voeren. Moeder mag nog niet opstaan.”

Nu liep Jan niet meer vooruit. Moeder was dus een beetje ziek, anders lag ze niet in bed.

Moeder kwam hem niet tegemoet, moeder zou ook niet in de deur staan; niet eens voor het raam. Moeder zorgde alleen maar voor het zusje, verlangde misschien niet eens naar hem.

En opeens rukte hij zich van vaders arm los en hij vloog vooruit. Hij draafde! Geen waarschuwing van vader als: voorzichtig, Jan, zachtjes, Jan, laat moeder niet schrikken, Jan, kon hem meer bereiken.

Hij vloog als een pijl uit den boog! Hij moest bij moeder zijn. Hij stooft het huis binnen, liep in éénen door naar de slaapkamer. De slaapkamerdeur rukte hij open en binnen stormde een jongen met vuurrood gezicht en vreeselijk verlangende oogen.

Eén woord maar op zijn lippen: „Moeder!”

Toen sloten zich twee moederarmen om hem heen en geen van beide zei iets.

Die groote, vuurroode jongen lag daar maar stil tegen haar aan. Zonder iets van haar te zien.

Voelde alleen haar armen om zich heen.

Toen ging weer, maar nu zachtjes, de arm open en opeens begon moeder tegen hem te praten alsof ze steeds in druk gesprek waren geweest.

Ze tilde zijn hoofd op en streek haar vingers door zijn verschoten haren: „En wat zie je er best uit! Wat heb je dikke, rooie wangen gekregen en je bent groter geworden ook. De menschen in het dorp zullen je haast niet meer herkennen!”

Jan keek haar aan met gelukkige oogen. „Dik hè?” zei hij en stroopte zijn mouw op om zijn sterke armen te toonen, en keek ook eens naar de baker die binnengekomen was en naar het wiegje aan den anderen kant van moeders bed.

„Heerlijk!” fluisterde hij tegen zijn moeder en wees naar het wiegje. „Zal ik maar kijken?”

Hij deed het gordijntje op zij. Daar lag ze nu! Nettie! *Zijn* zusje! Een lief rood kopje met zwart haar op het witte kussentje.

Zijn groote jongenshanden strekten zich uit naar het kleine popje.

„Pas op, pas op!” waarschuwde de baker.

„Natuurlijk past hij er op,” zei moeder, „het is toch zijn zusje.”

Verlegen had Jan naar moeder gekeken, geschrokken van de baker.

Maar nu groeven zijn bruin verbrande handen dieper in het witte wiegje en namen er het kleine wezentje uit.

Heel voorzichtig, stapje voor stapje, de tong uit den mond van inspanning, droeg hij het zachte vrachtje naar moeder.

„Wat klein, wat vreeselijk klein,” zei hij.

En toen moest hij lachen.

Nee maar! Wat was hij dom geweest. Had hij nu heusch gedacht, dat dit kleine ding naar hem verlangen zou? Ze zag hem niet eens! Het kon haar niets schelen dat hij er was.

Maar dat hinderde hem niets. Ze was tòch, tòch *zijn* zusje.

Hij hield haar stevig vast en met zijn blij lachende oogen naar moeder zei hij: „Nu hebben wij haar toch lekker, hè?”

XVII.

VADER.

Jan was den volgenden morgen nog maar juist wakker, toen de deur van zijn kamer open ging.

Vader stak zijn hoofd om den hoek.

„Ben je wakker?”

En toen Jan vroolijk „ja” knikte, kwam vader er in en ging op Jan's bed zitten.

„Wat komt u doen, vader? Is er wat?”

„Nee, er is niks, maar weet je, ik was zoo vroeg op en het is zoo saai beneden.”

„Slaapt moeder nog?”

„Dat weet ik niet. We mogen moeder zoo vroeg niet storen, zie je!”

Jan vond dat vader er lang niet zoo blij uitzag als gisteren.

Het wàs ook saai zonder moeder.

Gisteren was oom Jaap er nog.

Het zag er ook lang niet zoo gezellig uit in huis als gewoonlijk.

Nergens bloemen.

„Ik ben zóó blij, dat jij weer thuis bent,” zei vader. „Hè, wat heb ik naar je verlangd.”

Jan sprong uit bed. „Zullen we de duiven gaan voeren, vader, en zullen we bloemen gaan plukken? Van die gele, die bij de spoorlijn groeien; die zoo lekker ruiken? Daar houdt moeder ook zoo van.”

„Ja, kleed je dan gauw aan.”

„Moeder heeft niet eens bloemen bij zich op de kamer,” zei Jan.

„Nee maar,” zei dominé Turner, „dat ik daar nu niet aan gedacht heb!”

Hij streek met zijn tien vingers door zijn donker, krullig haar, zoodat het rechtop staan bleef en zag er heel verlegen uit.

„En de tuin staat vol,” zei Jan.

„Hoe is het mogelijk!” zei vader.

„Waarom hebt u er geen geplukt?”

„Och jongen, ik weet niet. Ik heb ze heelemaal niet gezien. Dat doet moeder altijd, weet je.”

Jan schaterlachte.

„Toch ook saai voor moeder, dat ze er nu heelemaal niks van ziet,” vond hij.

Maar toen vader: „Moeder? o nee hoor, moeder vindt niks saai, die trekt zich nergens wat van aan. Ze ligt maar tegen het kindje te lachen.”

Nu leek vaders gezicht weer even heel gelukkig, en stil stond hij het raam uit te kijken.

„Maar beneden is het saai, vreeselijk saai,” zei hij toen weer. „Wat ben ik blij, dat jij er weer bent.”

Met een heel nadenkend gezicht trok Jan zijn kous aan. Het viel hem op, dat vader dat nu al wèèr zei.

Hij had op weg naar huis zoo weinig aan vader gedacht. Steeds maar aan moeder.

En vader had zoo naar hem verlangd. Vader voelde zich zeker erg alleen nu moeder niet bij hem kon zijn.

Zoo heelemaal alleen eten!!

Moeder had het zusje den heelen dag bij zich.

Vader had een vriend noodig nu moeder er niet was.

Nu was hij vaders vriend. Natuurlijk.

7 Opeens wipte hij boven op zijn speelgoedkast. „Moet u kijken, vader, kan u dat?”

Daar hing hij aan zijn voeten.

„Och wel nee, malle jongen. Daar ben ik immers veel te lang voor!”

„O ja! Maar kan u dit nog? Kijk.” En hij liep op zijn handen door de kamer.

Er kwam een jolige lach op dominé Turners gezicht.

„Zal ik het eens probeeren?” En meteen was zijn jas al uit.

„Vroeger kon ik het zoo goed; ik heb het jou ook geleerd.”

De lange beenen van den dominé stonden nu rechtop tegen de kast.

„Toe maar, vader, toe maar!”

Twee stappen deed vader, nog één.

„Toe maar, vader!”

Bons, plof, daar lag hij! Tafeltje om, stoeltjes om, bons, plof!

„Akelige jongen, lach niet zoo,” en zelf proestend van het lachen zat vader zijn pijnlijke knieën te wrijven.

Daar ging de deur open en de baker kwam binnen.

„Ik moest vragen of Jan viel,” zei ze en keek met een verontwaardigd gezicht naar dominé, die nu heel verschrikt naar de baker keek.

„Nee, baker,” lachte Jan, „het was vader.”

„Ja, dat zie ik,” zei ze. „Wel, heb ik van mijn leven.”

En ze keek heel boos naar dominé, die weer van den grond opgekrabbeld was. „Jonges, jonges, wat een gedoe voor een dominé,” mopperde ze, terwijl ze de deur uit ging.

Toen stak ze haar hoofd weer om den hoek en vroeg: „Wil u voortaan wel wat om mevrouw denken als u weer zoo'n leven maakt?”

„Zeker, baker!”

En toen baker verdween stiklachten vader en zoon als twee ondeugende jongens die betrappt waren, maar er toch nog goed afkwamen.

„Zullen we maar uitgaan?” vroeg Jan, en nu zachtjes gingen ze naar beneden.

Jan ging met vader bloemen plukken. Een heerlijke bos voor moeder en één voor midden op de ontbijttafel.

„Ruik eens, hoe lekker!” zei hij tegen Marietje, toen ze binnenkwam voor het bijbellezen.

En toen ze zich over den vroolijken ruiker boog, duwde hij haar er met de roode wangen diep in.

Met haren en neus geel van het stuifmeel dook ze er weer uit op.

„Vervelende jongen,” weerde ze af.

Maar toch was ze blij, dat Jan er weer was. Nooit geplaagd worden is toch ook niet leuk.

En hè, wat was het stil geweest!

Dominé Turner ging achter het orgel zitten, toen ze gelezen hadden.

„Zullen we Psalm 103 zingen? Loof, loof den Heer mijn ziel met alle krachten?”

„Ja, vader, dat is mooi,” vond Jan. „Maar het is een moeilijke wijs, hoor. Wacht, ik zal de deur openzetten en die van de slaapkamer ook, dan kan moeder ook meezingen, anders raken we vast in de war.”

En och ja, ze raakten van de wijs. De dominé en zijn jongen konden zoo slecht zingen en Marietje was altijd bang dat je haar hooren zou.

Maar de moeder boven in bed kon toch niet meehelpen. Ze luisterde maar, de oogen vol tranen. Ze vond het zoo heerlijk te hooren hoe die twee daar beneden, haar man en haar zoon, samen Gods lof uitzongen om dat kleine kindje dat zij in de armen hield.

┌ O, DIERBAAR PLEKJE GROND ┐

De zomer was voorbij en de herfst deed zijn intreê.

De wind joeg de gele blaren van de boomen, die wild door den tuin vlogen, als een troep jongens, die uren aan-één op de schoolbanken hadden gezeten.

Er waren bijna geen bloemen meer te zien; alleen nog een heel enkel nabloeiertje en de tuindeuren van de zitkamer bleven dicht. Maar Jan speet dat alles niet.

Het was nu in huis zoo bijzonder gezellig. Moeder was haast altijd thuis. Zusje lag dik en gezond in haar witte wiegje en de houtblokken, die Jan zelf gezaagd had, knetterden en vlamden in den haard, zoo mooi als ze konden.

's Avonds zat vader ook bij ze tot Jan naar bed ging en las wat voor, of vertelde verhaaltjes.

Jan voelde zich den gelukkigsten jongen van de wereld. Henk kwam dikwijls van Zaterdag tot Maandag. Dan sliepen ze samen en maakten plannen voor wat ze zouden doen als ze groot waren of voor wat ze eens samen zouden uithalen. Anneke was ook met haar moeder in Boschwijk geweest om Jan's kleine zusje te zien.

„Het is het liefste kindje dat ik ooit gezien heb,” zei ze tegen Jan.

Jan vond dat heel natuurlijk. Ze was ook het liefste kindje dat er bestond.

Hij zou heusch niet weten wat er nu nog voor hem te wenschen was. Hij had alles.

Totdat....

Op een winderigen winteravond stapte Jan de studeerkamer binnen.

Moeder was nu al zoo lang bij vader, vond hij, hij zou haar gaan halen.

Maar op den drempel bleef hij bedremmeld staan. Vader keek zoo strak en ernstig: hij scheen Jan niet eens op te merken. En moeder? Moeder had geschreid. Wat was er? Hij had toch niets ergs gedaan? Er zou toch niemand ziek zijn?

„Kom er maar in, Jan,” zei moeder. „Doe de deur maar dicht.”

Jan deed het, maar hij bleef vlak voor de deur staan. Hij wist niets te zeggen. Toen trok vader hem naar zich toe.

„Zeg, hoe zou je het vinden om in een groote stad te wonen?” vroeg vader.

„Vreeselijk akelig,” zei Jan zonder bedenken.

Vader lachte even en streek Jan's haren van zijn voorhoofd.

„Daar zou ook veel zijn dat je fijn zou vinden,” ging vader voort. „Je hoefde dan niet van ons weg als je naar het gymnasium moet. Je kon muziekles krijgen en teekenles. Dat wou je immers zoo graag? En dan....”

„Nou ja,” zei Jan ongeduldig. „Maar we wonen nu eenmaal niet in een groote stad.”

„Ik ben naar een groote stad beroepen,” zei dominé Turner. Jan rukte zich van vader los.

„Maar u gaat natuurlijk niet,” zei hij.

„Ik denk dat ik gaan zal,” zei zijn vader.

„Nee, nee vader, dat kan niet. Nee, hè moeder? Dat kan toch niet?”

„Ga jij maar rustig slapen,” zei mevrouw Turner. „Wij spreken er wel eens over.”

„Muziekles hoef ik niet en teekenles ook niet,” zei hij met een schorre stem tegen zijn vader.

Even later stond hij op zijn kamer. Er was een vreemd leeg gevoel in hem.

Vader zou het toch niet meenen? Dat kon toch niet — dat vader weg zou gaan uit Boschwijk!

Jan stond in het donker uit te kijken over den tuin. Hun tuin! En dit was *zijn* kamer. Alleen van hem! Zou hier een andere jongen slapen en werken moeten? Zouden andere menschen in hun huis moeten wonen? Een andere moeder in hun zitkamer zitten?

En wat nog het allerondenkbaarste was, een andere dominé in vaders studeerkamer. Een ander heer en meester zijn in die eigen kamer van vader? Waar zelfs moeder of hij niets zouden durven veranderen!

Andere boeken in plaats van vaders boeken, een andere stoel in plaats van vaders stoel, een ander — een andere dominé op vaders preekstoel?

Jan kon het niet meer uithouden. Hij draafde de trap weer af en naar de studeerkamer.

Vader en moeder zaten er nog zoo als hij ze verlaten had. Jan trok z'n vader bij den arm: „U gaat niet, vader, hè? Dat zal u toch niet doen? Het is toch ons huis! En al mijn vrienden dan en meester? Het kan toch niet, vader!”

„Het zou moeilijk zijn voor je om dat alles op te geven, hè? Zou je dat niet kunnen?”

„Nee,” knikte Jan beslist.

„Ook niet als God het van je vroeg?”

„Nee,” knikte Jan.

„Als God het van mij vraagt, moet ik gaan,” zei zijn vader. „Ga nu maar naar bed, m'n jongen en bedenk eens hoe rijk we samen zijn. We zullen toch altijd samen gaan.”

„Kom Jan, ga slapen,” zei moeder. „Morgen zullen we er nog wel over praten.”

O, wat een akelig, wee gevoel kreeg Jan.

„Wij zullen toch altijd samen gaan.” Ja, maar waarheen? Jan voelde zich met vader, moeder, en het zusje in een leege wereld.

Geen huis meer, geen vrienden, geen meester. Niets meer dat bij ze hoorde.

En een ander zou hun plaats innemen.

Hun plaats. Die zoo heel echt hun toebehoorde. Hadden ze niet samen, moeder en hij, zijn kamer behangen? Hadden ze niet samen de deuren geverfd met die prachtige paarze verf? Hadden ze niet alles in den tuin zelf geplant? O, het was van hen en van niemand anders en o, hij kon het

niet missen. Ook meester kon hij niet missen, die zooveel van hem hield, en boer Peters niet en Trijntje de Hartog niet en alle menschen van het dorp niet en o, zijn vrienden!

Een andere jongen zou zijn plaats op school, zijn huis, zijn vrienden hebben en zijn plaats in de kerk.

En nu zag hij alle menschen in de kerk zitten en zijn vader was er niet meer. Het was hem als zag hij al die menschen schreien. Ze konden immers zijn vader niet missen. Wat hielden ze van dominé!

Vader mocht niet, mocht niet weggaan. Dat wist hij nu meteen.

Morgen zou hij het tegen zijn vader zeggen. Vader *mocht* doodeenvoudig niet. Het was niet mooi van vader als hij ging. Ja, dat zou hij tegen zijn vader zeggen: „Het is niet mooi van u als u weggaat.”

Hij trok haastig zijn kleeren uit. Alles wat hij kon, zou hij doen om te maken dat vader niet ging. Het moest niet gebeuren.

Den volgenden morgen werd hij met hoofdpijn wakker. Wat was er ook weer voor akeligs? Was hij ziek? O nee, nu wist hij het weer. Dat erge, erge was er.

Maar hij zou het tegen vader zeggen. Hij kleedde zich aan. Er was nog niemand beneden. Nettie hoorde hij schreien op de slaapkamer. Hij liep een eindje den weg op. En de menschen, die hem tegenkwamen, groetten hem ernstiger dan gewoonlijk. Daar zag hij meester ook loopen. Hij er heen. „Dag meester.”

Maar in plaats van meester's vroolijken groet van gewoonlijk kwam er nu alleen: „Dag Jan, dag m'n jongen.” Zoo ernstig! En meester keek zoo somber.

„Vader is er zeker nog niet, he?”

„Nee meester.”

Stil liepen ze samen op in den grauwen morgen. En Jan dacht: straks zal ik het zeggen. „Vader mag niet weg, het is niet mooi als vader toch gaat. Meester kan vader ook niet missen.”

Jan ging naar huis en meester naar het zijne. Vader en moeder waren ook juist beneden en stil ontbeten zij samen. Vader en moeder praatten wel wat, maar Jan zei niets. Toen kwam Marietje en gaf dominé den bijbel, Jan als

gewoonlijk schoof vlak naast vader, om bij hem in te kijken.

„Genesis 12” las vader.

„De Heere nu had tot Abraham gezegd: ga gij uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal.”

Jan las al verder, maar de stem van den dominé zweeg. Jan schoof eens ongeduldig heen en weer. Waarop wachtte vader? Toen keek hij vader eens aan.

Dominé Turner keek over den bijbel heen en zat diep in gedachten.

Jan keek eens naar zijn moeder. Moeder keek bezorgd.

Marietje plukte verlegen aan haar schort.

Het was zoo akelig stil.

Vaders hand streek over den bijbel en het was alsof vader weer zou beginnen te lezen.

Maar het bleef stil.

„Vader, het is niet mooi van u, als u weg gaat,” zou Jan straks zeggen.

Toen las hij weer wat vader zoeven gelezen had. Hij keek even naar zijn vader op en nu zag hij, hoe vaders mondhoeken trilden. De groote hand streek weer over het bijbelblad. Vader kuchte even, maar er kwam geen woord.

Toen opeens begreep Jan. Niet hij, niet moeder, maar zijn vader moest het groote offer brengen. Zijn vader had het dorp lief, zijn vader had de menschen lief, zijn vader had de gemeente lief en kon haar niet missen, zoo min als de menschen hem.

Opeens begreep hij!

Zijn vader voelde het verdriet van de menschen. Zijn edele, fijne vader, die zoo diep met de menschen meeleeftde.

„Vader, het is niet mooi van u.”

Hij had het nog niet gezegd, gelukkig nog niet.

Het leek hem nu vreeselijk, dat hij het gezegd zou hebben.

„Zullen we danken?” zei vader.

Stil dankten ze en stil ging Jan naar school.

Maar leeren deed hij niet. Steeds moest hij aan vader denken. Aan vader, die gaan moest. Dat begreep hij.

Aan vader, die zijn werk moest achterlaten.

De menschen voor wie hij geleeft had.

En nu begreep Jan nog meer. Ja, de menschen hielden

zooveel van hem, deden zooveel voor hem. Maar dat kwam alles door vader.

Omdat hij Jan van dominé was. Van dominé, van wien ze zoo vreeselijk veel hielden.

Niet om Jan was het dat de menschen treuren zouden; maar om zijn knappen, lieven vader.

Och, hij leerde dien morgen niets. Hij zat maar te verlangen, dat het twaalf uur zou zijn en hij weer naar zijn vader kon gaan.

Dan zou hij vader wel wat opfleuren. Hij zou met vader over zijn muzieklessen praten, en hoe fijn het was dat Henk bij hen kon komen wonen, als hij naar het gymnasium moest. Vader hield immers ook zooveel van Henk. En dat hij, Jan, nu niet van huis hoefde als hij naar het gymnasium zou gaan....

Er was geen man in de wereld zooals zijn vader en hij, Jan, was zijn oudste zoon.

Aan Nettie had vader nog niets, die was zoo klein. En moeder was zelf zoo bedroefd, dat had hij wel gezien.

Maar *hij* zou zijn vader helpen. Hij zou er niet meer om schreien, nee, hij zou het zóó probeeren om zich goed te houden.

Als vader dan toch heusch moest, omdat God het vroeg, dan moesten moeder en hij ook. En dan zouden ze zich ook wel goed houden.

En dan? Hij had toch ook wel zijn zusje gekregen. Dan moest hij toch zeker ook dankbaar zijn.

Hij wou probeeren om net als zijn vader te gaan, omdat God het vroeg.

XIX.

HET AFSCHEID.

Voor het laatst zat Jan op zijn eigen plaats in de kerk van Boschwijk.

De kerk was vol. Zijn vader stond op den preekstoel en preekte en toch was alles heel anders dan gewoonlijk.

Gewoonlijk als hij in de kerk zat, luisterde hij naar de preek.

Nu zat hij daar en wist niet anders dan dat zijn vader daar stond en afscheid nam.

Wat vader zei hoorde hij niet, maar wat vader deed begreep hij heel goed. Afscheid nemen.

En dat deed Jan nu ook. Zijn oogen dwaalden door de kerk en zijn hart was zwaar. Alle menschen bekeek hij zooals ze daar zaten. Van allen hield hij haast.

Ze keken allen met ernstige gezichten naar zijn vader en het was zoo stil in de kerk. Akelig stil, vond Jan.

Daar zaten meester en boer Peters en daar zaten Willem en Frits en nog meer schoolvrinden. Wat zaten ze ook stil. En oude vrouw De Hartog zag hij ook. En vrouw Hasselman.

Ze schreiden waarlijk. Nou dat was ook wel te begrijpen, hoor. Vader kwam zoo dikwijls bij vrouw De Hartog en haar zieke dochter. Trientje hield ook zooveel van vader.

Daar zag hij . . . ? Hé, zag hij dat goed?

Daar met zijn opgetrokken schouders en zijn felle oogen! Dat was de papierman.

Nog nooit had hij hem in de kerk gezien.

Maar hij was het, hoor. En wat luisterde hij. De kin op zijn gevouwen handen en zijn ellebogen op de bank vóór hem. En ja waarlijk. Hij luisterde alsof hij bang was één woord te missen. En het was of vader nu naar hem keek en tot hem sprak.

Jan probeerde te luisteren, maar zijn gedachten dwaalden

weer af. Hij moest telkens naar den papierman kijken. Zou hij? Zou hij heusch? dacht Jan. Die spotter?

Voor Jan het wist, was de preek uit.

En alle menschen stonden en zongen. Zongen nog eens voor het laatst hun dominé toe.

Weer keek Jan naar den papierman. Hij zong niet. Maar onbewegelijk stond hij daar en keek strak naar dien dominé op den preekstoel.

Jan voelde zich zoo vreemd. Hij drong dicht tegen moeder aan. Nog nooit had hij zich zoo onrustig in de kerk gevoeld.

Hij was blij toen ze weer buiten waren en hij met moeder huiswaarts stapte.

Voor ze uit liep vader met een paar ouderlingen. Die gingen zeker voor het laatst mee naar de pastorie.

En juist toen vader het bruggetje over wilde gaan, kwam er nog een ander op vader toe. Het was de papierman.

Jan zag hoe hij vaders hand nam en die met zijn beide handen schudde. Vader wou hem mee in huis nemen, maar de man was niet te bewegen. Plotseling draaide hij zich om en liep weg, haast tegen moeder en Jan aan, maar hij merkte het nauwelijks, groette niet eens.

„Zag u dat?” vroeg Jan aan zijn moeder.

„Ja,” zei mevrouw Turner, „mijnheer Van der Veen is veel van vader gaan houden. Die arme, eenzame man.”

Jan voelde nu ook om den papierman een groot verdriet omdat vader weg moest.

Hij vond het nog altijd onbegrijpelijk, dat hij hier niet meer wonen zou. Het was soms net of hij het maar droomde. Alsof hij den volgenden morgen wakker zou worden en dan merken dat het niet waar was.

Maar toen hij Maandagmorgen wakker werd, zag hij dat het maar al te waar was.

Kaal was zijn kamer. Geen gordijnen hingen er zelfs meer. Kaal was ook de eetkamer.

Het was een sombere wintermorgen.

Geen zonnetje scheen, stil viel de nattige sneeuw.

Toen kwam het rijtuig dat de dominé'sfamilie naar het station zou brengen.

Anders was het zoo heerlijk om eens in een rijtuig te rijden, maar nu was er geen aardigheid aan.

Moeder stapte in met kleine Nettie op den arm. Vader zei: „Kom Jan, nu gaan wij maar.” Ook Marietje ging mee. Zij was de eenige die het prettig vond. Zij ging bij dominé en mevrouw in de groote stad wonen. En altijd, altijd zou ze bij haar mevrouw blijven. Wel tot Nettie een groot meisje was toe.

Jan keek nog eens naar het huis dat hij zoo lief had en dat daar nu zoo naar verlaten, zoo eenzaam, kaal achterbleef.

Bel-le-bel-le-bel deed het paard en daar gingen ze over den sneeuwweg.

Uit de huisjes kwamen de menschen en knikten en groetten nog eens.

Jan kon zich maar nauwelijks goed houden.

En op het station stonden meester en nog veel meer menschen om hun dominé en zijn gezin nog eens de hand te drukken.

Och, dat had meester nu niet moeten doen. Nu werd het te veel voor Jan.

Afscheid nemen was zoo vreeselijk moeielijk.

Gelukkig, daar was de trein. Hij stopte maar kort. Nog eens kon hij door de kale boomen de verlaten pastorie zien.

Toen barstte Jan in snikken uit.

„Kom, kom, mijn jongen,” troostte vader. „Jij zou toch mijn dappere kerel zijn?”

„Ja vader,” snikte hij, „ik zal wel, maar.... ik.... houd.... zooveel van Boschwijk.”